

EITE

SENWESBEL BPK
jaarverslag

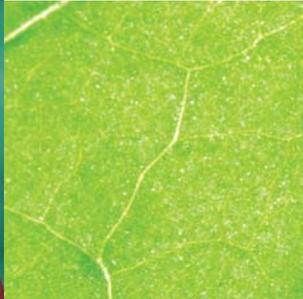
INHOUDSOPGAWE

- 2 Raad van Direkteure
- 4 Voorsittersverslag
- 6 5-jaar oorsig oor die belegging in Senwes Beperk
- 7 Verklaring van verantwoordelikheid deur die Direksie
- 7 Sekretariële sertifisering
- 8 Onafhanklike Ouditeursverslag
- 9 Statutêre direkteursverslag
- 10 Gekonsolideerde staat van finansiële posisie
- 11 Gekonsolideerde staat van omvattende inkomste
- 12 Gekonsolideerde staat van verandering in ekwiteit
- 13 Gekonsolideerde staat van kontantvloei
- 14 Aantekeninge tot die finansiële state
- 50 Rekeningkundige beleid
- 64 Korporatiewe inligting

DANIE MINNAAR (47)
VOORSITTER
BCom
Direksielid sedert
September 1999
Lid van Ouditkomitee

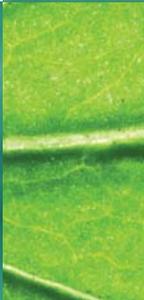
JANNIE ELS (66)
Landboudiploma
Direksielid sedert
Oktober 2000

JAPIE GROBLER (60)
ONDERVOORSITTER
BJuris, LLB
Direksielid sedert
April 1997

DRIES KRUGER (60)
BCompt(Hons), GR(SA)
Direksielid sedert
Oktober 2007
Ouditkomitee-
voorsitter

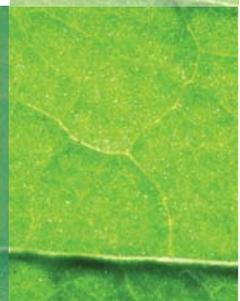
NICO LIEBENBERG (42)
BCompt(Hons),
M (Volhoubare
Landbou)
Direksielid sedert
Augustus 2008

JACO MINNAAR (36)
BIng (Landbou)
Direksielid sedert
2011

ALWYN SCHOLTZ (43)
Maatskappysekreteraris
BCom(Regte), LLB
Toegelate prokureur en
aktevervaardiger van die
Hoër Hof
Aangestel op
1 September 2010

As beleggingsmaatskappy en wesenlike aandeelhouer in Senwes, het Senwesbel oor die afgelope dertien jaar 'n sleutelrol gespeel om die groep te lei tot by konsolidasie en uiteindelik die huidige groeifase, wat alreeds goeie momentum opgebou het en sigbare resultate begin lewer.

Senwes Groep rapporteer vanjaar 'n wins na belasting van R265 miljoen, wat aangeteken staan as die tweede hoogste wins na belasting in vyf jaar. Aandeelhouers in Senwesbel kan voorwaar in hul skik wees met dié uitsonderlike resultaat en die besigheid se inherente dinamika wat dit ten uitvoer gebring het.

Senwesbel se aandeelhouers het vanjaar 'n dividendopbrengs van 5,8% ontvang. 'n Finale dividend van 9 sent per aandeel is verklaar ondanks die skuld wat gediens is. Die totale dividend verklaar en betaal beloop dus 28 sent per aandeel vir die jaar.

Senwesbel se vertroue in Senwes is opnuut gedemonstreer deur die opneem van die Royal Bafokeng se belang in die Groep, wat die aandeelhouding na 58,8% verhoog het. 'n Lening vanaf Absa Bank van R300 miljoen moes gevolglik aangegaan word en 'n eerste aksie om dit te delg, was 'n regte-uitgifte teen R4,60 per aandeel, waardeur 'n kapitaalinvloei van R87 miljoen gerealiseer is.

Die Direksie is ingenome met die positiewe reaksie op die regte-uitgifte. Dit is ook verblydend dat die aandeelprys die toets deurstaan het en na afloop van die regte-uitgifte steeds op 'n vlak van R4,50 verkeer het. Die vermindering en aflos van die verpligting is hoog op ons agenda en die moontlikheid is nie uitgesluit om 'n deel bo die 50%-belang in Senwes af te verkoop nie.

“ Senwesbel se vertroue in Senwes is opnuut gedemonstreer deur die opneem van die Royal Bafokeng se belang in die Groep, wat die aandeelhouding na 58,8% verhoog het. ”

Senwesbel help om 'n volhoubare omgewing in die platteland te skep waarbinne landbouprodusente hul besighede kan bedryf. Ter ondersteuning hiervan is dit belangrik om ook na internasionale horisonne te kyk ten einde die plaashekprys van die produsent verder in die waardeketting in te neem. Senwes se samewerking met die multi-nasionale rolspeler, Bunge, word geag as 'n tree in die regte rigting en soortgelyke transaksies sal ondersteun word omdat konsolidasie oor 'n breë spektrum strategies benut moet word.

Volatilititeit in landboumarkte gaan na verwagting al hoe groter word in terme van kommoditeitspryse, wisselkoerse en die prys van ru-olie. Produsente moet dus aanvaar dat variërende prysvlakke die nuwe normaal geraak het en dus hul graan verhandel wanneer 'n wins gerealiseer kan word eerder as om te wag vir hoër pryse. Senwesbel aandeel bied steeds goeie sekuriteit vir die produsent in terme van sy maandrekening en produksierekening. Die stabiele prys van die Senwesbel aandeel verseker goeie sekuriteit in onseker tye.

Die hofspraak teen Senwesbel oor 'n beweerde oortreding van die Maatskappywet rakende finansiële bystand deur Senwes aan Senwesbel het, soos verwag, nie geslaag nie. Treacle is intussen verlof tot appèl toegestaan. Senwesbel opponeer die saak en is steeds van mening dat die aansoek nie sal slaag nie.

Vooruitsigte

Senwesbel is daarop ingestel om in die komende finansiële jaar die verpligtinge wat aangegaan is om die belang in Senwes te verhoog, effektief aan te spreek. Uit die aard van die saak kan aandeelhouers 'n konserwatiewe dividend vir die toekoms te wagte wees.

Ná meer as twaalf jaar diens, tree Jannie Els vanjaar uit. Ons lig die hoed vir sy toewyding en groot hart vir die saak van die landbouprodusent. Thabo van Zyl is reeds verkies en sal sy plek inneem vanaf die datum van die algemene jaarvergadering.

As Maatskappy wat vierkantig in die landbou staan, is ons deeglik bewus van die seënende hand van God oor hierdie besigheid, sy aandeelhouers en belanghebbendes.

JDM Minnaar
Voorsitter

Klerksdorp
25 Junie 2012

5-JAAR OORSIG OOR DIE BELEGGING IN SENWES BEPERK

Senwesbel Beperk besit 'n 58,8% belang in Senwes Bpk soos op 30 April 2012. Die belegging se kernstatistiek sien as volg daaruit:

	2012	2011	2010	2009	2008
Senwesbel se belang in Senwes (%)	58,8	41,2	39,2	37,9	35,5
Omset (R'm)	13 097,0	7 550,0	9 039,0	11 157,0	7 640,0
Wins na belasting (R'm)	265,0	219,0	209,0	368,0	175,0
Verdienste per aandeel (sent)	146,0	121,1	115,6	203,0	95,7
Wesensverdienste per aandeel (sent)	132,8	116,2	114,4	190,3	85,2
Netto batewaarde per aandeel (sent)	756,7	680,3	585,8	622,8	465,2
Sluitingsmarkprys (sent)	900,0	1 020,0	730,0	550,0	525,0
Groei in markprys (%)	(11,8)	39,7	32,7	4,8	31,3
Totale dividend verklaar	60,0	35,0	140,0	62,0	54,0
Finale dividend (sent)	15,0	25,0	15,0	30,0	14,0
Interim dividend betaal (sent)	45,0	10,0	25,0	15,0	10,0
Spesiale dividend betaal (sent)	-	-	100,0	17,0	30,0
Opbrengs op openingsekuiteit (%)	21,5	20,7	18,6	43,6	22,4
Opbrengs op gemiddelde ekwiteit (%)	20,3	19,1	19,1	37,3	21,5
Dividendopbrengs op gemiddelde markprys (uitgesluit spesiale dividend) (%)	6,3	4,0	6,3	8,4	5,2
Dividendopbrengs op gemiddelde markprys (ingesluit spesiale dividend) (%)	6,3	4,0	21,9	11,5	11,7
Totale aandeelhouersopbrengs op openingsmarkprys (kapitaalgroei en dividende) (%)	(5,9)	44,5	58,2	16,6	44,8

Enkele hoogtepunte van die belegging is soos volg:

- Na-belaste wins van R265 miljoen, wat 'n 20,3% opbrengs op gemiddelde ekwiteit verteenwoordig.
- Dividendopbrengs van 6,3% (2011 – 4,0%).
- Verdienste per aandeel neem toe na 146 sent per aandeel (2011 – 121 sent per aandeel)
- Netto batewaarde per aandeel styg met 11,3% na 757 sent per aandeel (2011 – 680 sent per aandeel)

Senwesbel netto batewaarde per aandeel:

	2012	2011	2010	2009	2008
Netto batewaarde per aandeel (sent)	605,8	731,5	560,1	463,1	445,7

Die volgende is relevante beleggingstatistiek:

	2012	5-jaar gemiddeld
Prysverdiensverhouding – Wesensverdienste (keer)	6,2	5,8
Totale aandeelhouersopbrengs (%)	(5,9)	31,6
Dividenddekking, uitgesluit spesiale dividend (keer)	2,4	3,5

Senwesbel Beperk het gedurende die jaar 31 896 503 aandele in Senwes Beperk bekom. Die aandeelhouing het dus toegeneem vanaf 41,2% na 58,8%.

Die direkteure is verantwoordelik vir die opstelling, integriteit en redelike weergawe van die afsonderlike en Groep finansiële state van Senwesbel Beperk. Die finansiële state uiteengesit op bladsy 7 tot 63 is in ooreenstemming met “International Financial Reporting Standards” (IFRS) en die vereistes van die Maatskappywet, 2008, opgestel. Die direkteure het ook alle ander inligting wat in hierdie jaarverslag ingesluit word, voorberei en is verantwoordelik vir beide die akkuraatheid en konsekwentheid van die finansiële state.

Die Direksie is ook verantwoordelik vir die maatskappy se interne finansiële beheerstelsel en risikobeheer, wat albei deurgaans nagegaan word. Hierdie kontroles is ontwerp om redelike, maar nie absolute gerusstelling, oor die betroubaarheid van die finansiële state te bied, toereikende beveiliging en beheer oor die bates te bied en om wanvoorstellings en verliese te voorkom en op te spoor. Geen aangeleenthede het onder die aandag van die Direksie gekom wat op ‘n wesentlike tekortkoming in die funksionering van hierdie kontroles, prosedures en stelsels gedurende die jaar onder oorsig kan dui nie.

Die finansiële state is op die lopende saak-grondslag opgestel. Die direkteure het geen rede om te glo dat die Groep of enige maatskappy in die Groep nie in die nabye toekoms ‘n lopende saak sal wees nie.

Die finansiële state is geouditeer deur die onafhanklike ouditeure, Ernst & Young Ingelyf. Die onafhanklike ouditeure het onbeperkte toegang gehad tot alle finansiële rekords, insluitend alle notules van vergaderings van die Direksie, direksiekomitees en aandeelhouersvergaderings. Die direkteure glo dat alle voorstellings aan die onafhanklike ouditeure tydens die audit geldig en behoorlik was.

Die Maatskappy en Groep finansiële jaarstate vir die jaar geëindig 30 April 2012 soos op bladsy 7 tot 63 uiteengesit, is deur die Direksie goedgekeur.

JDM Minnaar
Voorsitter

25 Junie 2012

JE Grobler
Ondervoorsitter

KENNISGEWING IN TERME VAN ARTIKEL 29 VAN DIE MAATSKAPPYWET, WET 71 VAN 2008, (“DIE WET”)

Hierdie jaarlikse finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die voorskrifte en ter nakoming van die Wet. Die finansiële state is voorberei onder toesig van LA Grobler, GR(SA).

SEKRETARIËLE SERTIFISERING

Vir die jaar onder oorsig tot 30 April 2012 en in terme van Artikel 268G(d) van die vorige Maatskappywet, asook Artikel 88 van die Wet, waar toepaslik, sertifiseer ek AE Scholtz, as Maatskappysekretaris, dat alle opgawes, soos vereis deur voormelde Wette, ingedien is by die Registrateur van Maatskappye en Intellektuele Goedere (CIPC) en dat genoemde opgawes waar, korrek en op datum is.

AE Scholtz
Maatskappysekretaris

Klerksdorp
25 Junie 2012

AAN DIE AANDEELHOERS VAN SENWESBEL BEPERK

Ons het die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state van Senwesbel Beperk, soos uiteengesit op bladsye 10 tot 63, geaudit. Hierdie finansiële state bestaan uit die state van finansiële posisie soos op 30 April 2012, en die state van omvattende inkomste, state van veranderings in ekwiteit en state van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge, wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleid en ander verduidelikende inligting.

DIREKTEURE SE VERANTWOORDELIKHEID VIR DIE FINANSIËLE STATE

Die maatskappy se direkteure is verantwoordelik vir die opstel en redelike voorstelling van hierdie finansiële state ooreenkomstig 'International Financial Reporting Standards' en die vereistes van die Maatskappywet van Suid-Afrika, en vir sodanige interne beheer as wat die direkteure nodig ag om die opstel van finansiële state wat vry is van wesenlike wanvoorstelling, hetsy weens bedrog of foute, in staat te stel.

ODITEUR SE VERANTWOORDELIKHEID

Dit is ons verantwoordelikheid om op grond van ons audit 'n mening oor hierdie finansiële state uit te spreek. Ons het ons audit ooreenkomstig 'International Standards on Auditing' uitgevoer. Daardie standaard vereis dat ons voldoen aan etiese vereistes en die audit beplan en uitvoer om redelike gerusstelling te verkry of die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state vry is van wesenlike wanvoorstelling. 'n Oudit behels die uitvoer van prosedures om ouditbewyse te verkry oor die bedrae en openbaarmaking in die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state. Die prosedures wat gekies word hang af van die ouditeur se oordeel, insluitend die beoordeling van die risiko's van wesenlike wanvoorstelling van die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state, hetsy weens bedrog of foute. Tydens daardie risikobeoordeling oorweeg die ouditeur interne beheer relevant tot die entiteit se opstel en redelike voorstelling van die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state, ten einde ouditprosedures te ontwerp wat in die omstandighede toepaslik is, maar nie met die doel om 'n mening uit te spreek oor die effektiwiteit van die entiteit se interne beheer nie. 'n Oudit sluit ook 'n evaluering van die toepaslikheid van rekeningkundige beleid wat gebruik is en die redelikheid van rekeningkundige ramings wat deur die direkteure gemaak is in, asook 'n evaluering van die algehele voorstelling van die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state.

Ons glo dat die ouditbewyse wat ons verkry het, toereikend en toepaslik is om 'n grondslag vir ons ouditmening te bied.

MENING

Na ons mening is die finansiële state in alle wesenlike opsigte 'n redelike voorstelling van die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële stand van Senwesbel Beperk soos op 30 April 2012 en van die maatskappy se gekonsolideerde en afsonderlike finansiële prestasie en gekonsolideerde en afsonderlike kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, ooreenkomstig 'International Financial Reporting Standards' en die vereistes van die Maatskappywet van Suid-Afrika.

ANDER VERSLAE WAT DEUR DIE MAATSKAPPYWET VEREIS WORD

As deel van ons audit van die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state vir die jaar geëindig 30 April 2012 het ons die Direkteursverslag en die Sertifikaat van die Maatskappysekretaris deurgelees om te bepaal of daar wesenlike teenstrydighede tussen hierdie verslae en die geauditte finansiële state is. Hierdie verslae is die verantwoordelikheid van die verskeie opstellers daarvan. Gebaseer op die deurlees van hierdie verslae het ons nie wesenlike teenstrydighede tussen hierdie verslae en die geauditte finansiële state geïdentifiseer nie. Ons het hierdie verslae egter nie geaudit nie en spreek dienooreenkomstig nie 'n mening oor hierdie verslae uit nie.

Ernst & Young Inc.

Ernst & Young Ingelyf
Direkteur – Frantz Frederik Scheepers
Geregistreerde Ouditeur
Geoktrooieerde Rekenmeester (SA)

Wanderers Office Park
Corlettrylaan 52
Illovo
Johannesburg
10 Julie 2012

1. HOOFDOELSTELLINGS

Die publieke maatskappy tree op as 'n beleggingsmaatskappy.

2. AANDELEKAPITAAL

Die gemagtigde aandele van die Maatskappy het onveranderd gebly. Gedurende die jaar is 18 885 454 aandele uitgereik teen 460 sent per aandeel.

3. DIVIDENDE

Die Direksie stel voor dat 'n finale dividend van 9 sent per aandeel (2011 – 14 sent) verklaar word. 'n Interim dividend van 6 sent per aandeel (2011 – 6 sent) is gedurende die jaar betaal. 'n Tweede interim dividend van 13 sent is gedurende Maart 2012 verklaar en betaal. Alle aandeelhouers wat op 31 Augustus 2012 in die aandeelhouersregister geregistreer is, sal die goedgekeurde dividend ontvang en uitbetaling sal op ongeveer 14 September 2012 plaasvind.

4. DIREKTEURE EN STATUTÊRE AANSTELLINGS

4.1 Die name van die direkteure is JDM Minnaar (Voorsitter), JE Grobler, JAE Els, AJ Kruger, NDP Liebenberg, JJ Minnaar. WH van Zyl het op 26 Augustus 2011 uitgetree en word vervang deur JJ Minnaar.

4.1.1 Direkteure met 'n dienstermyn korter as een jaar: (Onverstreke termyn)

Naam:	Jaar van uittrede volgens rotasie
JDM Minnaar	31 Augustus 2012
AJ Kruger	31 Augustus 2012
JAE Els	31 Augustus 2012*

* JAE Els tree uit op 31 Augustus 2012

4.1.2 Direkteure met 'n dienstermyn van langer as een jaar:

Naam:	Jaar van uittrede volgens rotasie
JE Grobler	2013
NDP Liebenberg	2014
JJ Minnaar	2014

Ingevolge die rotasiestelsel soos bepaal deur die Statute.

4.2 Direkteure se belange:

Die direkteure se belange in die aandele van die maatskappy, soos op 30 April 2012, word hieronder uiteengesit:

	Aantal aandele 2012	Aantal aandele 2011
Nie-uitvoerende direkteure		
Direk	13 045 459	11 541 434
Indirek	15 307 426	13 199 825
Totaal	28 352 885	24 741 259

4.3 Sekretaris – AE Scholtz

Geregistreerde kantoor – Charel de Klerkstraat 1, Klerksdorp, Republiek van Suid-Afrika.

4.4 Openbare amptenaar – LA Grobler.

5. GEBEURE NÁ DIE VERSLAGDOENINGSTYDPERK

Geen gebeure ná balansstaatdatum is geïdentifiseer nie.

6. VERGELYKENDE SYFERS

Senwes Groep word vanaf 1 September 2011 as 'n filiaal gekonsolideer en dus is die Groep vergelykende syfers nie op alle aantekeninge tot die finansiële state van toepassing nie.

7. GEÏNTEGREERDE VERSLAGDOENING

Senwesbel Beperk tree op as 'n beleggingsmaatskappy. Die belang in Senwes Beperk is Senwesbel se enigste belegging. Geen korporatiewe beheer, oorsig oor bedrywe, geïntegreerde en volhoubaarheidsverslag is in die Senwesbel finansiële jaarverslag ingesluit nie. Senwes Beperk openbaar hierdie verslae volledig in sy finansiële jaarverslag. Verwys na Senwes Beperk se webtuiste, www.senwes.co.za, vir hierdie verslae.

GEKONSOLIDEERDE STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE

Soos op 30 April 2012

	Aantekeninge	GROEP		MAATSKAPPY	
		2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
BATES					
Nie-bedryfsbates					
Eiendom, aanleg en toerusting	2	1 028	-	-	-
Belegging in filiale	3.1.1	-	-	957	-
Belegging in geassosieerdes	5	59	506	-	759
Ander finansiële bates	4.1.1	3	-	-	-
Lenings en bedrae ontvangbaar	6	311	-	-	-
Uitgestelde belastingbate	14.2.1	26	-	-	-
Totale nie-bedryfsbates		1 427	506	957	759
Bedryfsbates					
Voorraad	7	709	-	-	-
Handels- en ander rekeninge ontvangbaar	8	1 589	-	-	-
Ander lenings ontvangbaar	4.1.2	39	28	26	28
Agentskapsgraandebiteure	9	274	-	-	-
Afgeleide finansiële instrumente	16.1	41	-	-	-
Kontant-en korttermyndeposito's	4.1.3	24	-	-	-
Totale bedryfsbates		2 676	28	26	28
TOTALE BATES		4 103	534	983	787
EKWITEIT EN AANSPREEKLIKHEDE					
Ekwiteit					
Uitgereikte aandelekapitaal	10	1	1	1	1
Aandelepemie	11.1	518	431	518	431
Nie-verdeelbare reserve		78	78	78	78
Ander reserwes	11.2	(27)	(28)	264	379
Behoue inkomste/(tekort)		355	51	(134)	(150)
Eie kapitaal		925	533	727	739
Nie-beherende belang		789	-	-	-
Totale ekwiteit		1 714	533	727	739
Nie-bedryfslaste					
Rentendraende lenings	4.2.2	657	-	207	-
Langtermyn aansporingsbonusse	12.1	7	-	-	-
Na-aftredeverpligtinge	12.2.2	-	-	-	-
Uitgestelde belastinglas	14.2.2	205	-	39	47
Totale nie-bedryfslaste		869	-	246	47
Bedryfslaste					
Handels- en ander rekeninge betaalbaar	13	468	-	1	-
Rentendraende lenings	4.2.1	970	-	8	-
Afgeleide finansiële instrumente	16.2	7	-	-	-
Belasting betaalbaar	25	8	1	1	1
Korttermyn aansporingsbonusse	12.1	52	-	-	-
Voorsienings	15	15	-	-	-
Totale bedryfslaste		1 520	1	10	1
Totale laste		2 389	1	256	48
TOTALE EKWITEIT EN AANSPREEKLIKHEDE		4 103	534	983	787

GEKONSOLIDEERDE STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

vir die jaar geëindig 30 April 2012

	Aantekeninge	GROEP		MAATSKAPPY	
		2012*	2011	2012	2011
		R'm	R'm	R'm	R'm
Dienste gelewer		263	-	-	-
Finansieringsinkomste	18.3	100	4	4	4
Inkomste uit bedryfsaktiwiteite		6 792	-	-	-
Inkomste		7 155	4	4	4
Koste van verkope		(6 405)	-	-	-
Bruto wins		750	4	4	4
Ander bedryfsinkomste	19	2	-	76	16
Distribusie-, verkoops- en administratiewe uitgawes		(459)	(6)	(9)	(6)
Bedryfswins	18.1	293	(2)	71	14
Finansieringskoste	18.2	(72)	-	(21)	-
Winsdeel van geassosieerdes	5.1, 5.2	36	86	-	-
Hermetingswins	5.1	219	-	-	-
Oorskot met verkryging		4	-	-	-
Wins voor belasting		480	84	50	14
Belasting	14.1	(66)	(1)	(1)	(1)
Wins vir die jaar na belasting		414	83	49	13
Ander omvattende inkomste, na belasting:		2	(15)	(115)	177
Billikewaarde-aanpassings t.o.v. beskikbaar-vir-verkoop finansiële bates	11.2.2	-	(14)	(115)	177
Ander omvattende inkomste van geassosieerde		2	(1)	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar na belasting		416	68	(66)	190
Wins toeskryfbaar aan:					
Ekwiteitshouers van die houermaatskappy		337	83	49	13
Nie-beherende belang		77	-	-	-
		414	83	49	13
Totale omvattende inkomste toeskryfbaar aan:					
Ekwiteitshouers van die houermaatskappy		338	68	(66)	190
Nie-beherende belang		78	-	-	-
		416	68	(66)	190
Verdienste per aandeel					
Basiese en verwaterde verdienste vir die jaar toeskryfbaar aan gewone ekwiteitshouers van die houermaatskappy (sent)	21.1.4	320,9	81,3		
Wesensverdienste per aandeel (sent)	21.1.4	84,7	81,3		

* Senwes Groep is vanaf 1 September 2011 as 'n filiaal verantwoord en dus is 8 maande se resultate van Senwes Groep ingesluit.

Dividende vir die jaar:

	Aantekeninge	2012	2011
		Sent/aandeel	Sent/aandeel
Dividend per aandeel betaal gedurende die jaar:	21.2	33,0	16,5
Vorige jaar finale dividend		14,0	10,5
Interim dividend		6,0	6,0
Tweede interim dividend		13,0	-
Finale dividend per aandeel voorgestel		9,0	14,0

GEKONSOLIDEERDE STAAT VAN VERANDERING IN EKWITEIT

vir die jaar geëindig 30 April 2012

	Aan-dele-kapitaal	Aan-dele-premie	Nie verdeel-bare reserwe	Billike-waarde aan-passing	Behoue inkom-ste	Ekwiteit van geasso-sieerde	Nie-behe-rende belang	Totale Ekwiteit
	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm
GROEP								
Aantekeninge	10	11.1		11.2		11.2		
Saldo op 30 April 2010	1	431	78	(15)	(15)	2	-	482
Totale omvattende inkomste	-	-	-	(14)	83	(1)	-	68
Wins vir die jaar	-	-	-	-	83	-	-	83
Ander omvattende inkomste	-	-	-	(14)	-	(1)	-	(15)
Dividende	21.2	-	-	-	(17)	-	-	(17)
Saldo op 30 April 2011	1	431	78	(29)	51	1	-	533
Regte-uitgifte van aandele	-	87	-	-	-	-	-	87
Terugwerkende insluiting van nie-beherende belang:	-	-	-	-	-	-	1 086	1 086
Begin van die jaar	-	-	-	-	-	-	723	723
1 Mei tot 31 Augustus 2011	-	-	-	-	-	-	363	363
Aankope van Senwes belang vanaf nie-beherende aandeelhouer	-	-	-	-	-	-	(323)	(323)
Totale omvattende inkomste	-	-	-	-	337	1	78	416
Wins vir die jaar	-	-	-	-	337	-	77	414
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-	1	1	2
Dividende	21.2	-	-	-	(33)	-	(52)	(85)
Saldo op 30 April 2012	1	518	78	(29)	355	2	789	1 714
MAATSKAPPY								
Saldo op 30 April 2010	1	431	78	202	(146)	-	-	566
Totale omvattende inkomste	-	-	-	177	13	-	-	190
Wins vir die jaar	-	-	-	-	13	-	-	13
Ander omvattende inkomste	-	-	-	177	-	-	-	177
Dividende	21.2	-	-	-	(17)	-	-	(17)
Saldo op 30 April 2011	1	431	78	379	(150)	-	-	739
Regte-uitgifte van aandele	-	87	-	-	-	-	-	87
Totale omvattende inkomste	-	-	-	(115)	49	-	-	(66)
Wins vir die jaar	-	-	-	-	49	-	-	49
Ander omvattende inkomste	-	-	-	(115)	-	-	-	(115)
Dividende	21.2	-	-	-	(33)	-	-	(33)
Saldo op 30 April 2012	1	518	78	264	(134)	-	-	727

GEKONSOLIDEERDE STAAT VAN KONTANTVLOEI

vir die jaar geëindig 30 April 2012

	Aantekeninge	GROEP		MAATSKAPPY	
		2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite					
Kontant uit bedryfsaktiwiteite	23	180	(6)	(9)	(6)
Finansieringsinkomste	18.3	100	4	4	4
Ander bedryfsinkomste	19	2	-	76	16
Finansieringskoste betaal	18.2	(72)	-	(21)	-
Belasting betaal	25	(93)	(1)	(1)	(1)
Kontantwins		117	(3)	49	13
Dividende betaal	29	(85)	(17)	(33)	(17)
Verandering in bedryfskapitaal	24	(88)	(1)	1	(1)
Netto kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite		(56)	(21)	17	(5)
Netto kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		(353)	(21)	(321)	(37)
Aankoop van eiendom, aanleg en toerusting		(44)	-	-	-
Opbrengs met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	26	3	-	-	-
Toename in beleggings in filiale en geassosieerdes		(276)	(21)	(321)	(37)
Toename in ander lenings ontvangbaar	27	(36)	-	-	-
Netto kontantvloei voor finansieringsaktiwiteite		(409)	(42)	(304)	(42)
Netto kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite	28	405	-	302	-
Netto afname in kontant en kontantekwivalente		(4)	(42)	(2)	(42)
Kontant en kontantekwivalente – begin van die jaar		28	70	28	70
Kontant en kontantekwivalente – einde van die jaar	4.1.3	24	28	26	28

1. SEGMENTINLIGTING

1.1. SEGMENTINKOMSTE EN -RESULTATE

	GROEP	GROEP
	Segmentinkomste	Segmentwins
	2012	2012
	R'm	R'm
Beleggingsaktiwiteit (Senwesbel)	-	(26)
Finansiële dienste (Senwes Credit en Univision)	117	56
Insetverskaffing (Senwes Village)	1 627	164
Marktoegang (Senwes Grainlink)	5 403	114
Normale bedryfsaktiwiteit	7 147	308
Korporatiewe inkomste/(koste)	8	(53)
Hermetingswins	-	219
Oorskot met verkryging	-	4
Ander bedryfsinkomste	-	2
Totale inkomste	7 155	
Wins voor belasting		480
Belasting		(66)
Wins vir die jaar		414
Nie-beherende belang		(77)
Wins toeskryfbaar aan die ekwiteithouers van die houermaatskappy		337

1.2 NETTO SEGMENTBATES

	GROEP	GROEP	GROEP
	Bates	Laste	Netto
	2012	2012	2012
	R'm	R'm	R'm
Beleggingsaktiwiteit	-	(217)	(217)
Finansiële dienste	1 765	(936)	829
Insetverskaffing	511	(422)	89
Marktoegang	1 535	(456)	1 079
Totale bedrywe	3 811	(2 031)	1 780
Korporatief	207	(122)	85
Belegging in geassosieerdes	59	(31)	28
	4 077	(2 184)	1 893
Uitgestelde belasting	26	(205)	(179)
Totaal	4 103	(2 389)	1 714

Vir doeleindes van bestuur en kontrole, is die Groep georganiseer in bedryfseenhede op grond van hul produkte, dienste en klante en bestaan uit die volgende rapporteerbare segmente:

Beleggingsaktiwiteit Dit is Senwesbel se strategie om belange in ander landbou- en landbouwerwante besighede te oorweeg. Senwesbel besit 'n belegging in Senwes Beperk.

Finansiële dienste
(*Senwes Credit*
en *Univision*)

Toestaan van krediet aan landbouprodusente en graankopers. Dit sluit ook termynkrediet in. Landboudienste is verskuif na Senwes Credit om 'n groter belyning met die kliëntebasis te verseker. Univision sluit kommissie ontvang op korttermyn-, oes-, lewensversekeringspremies en administrasiefouie in.

Insetverskaffing
(*Senwes Village*)

Verkope by die handelswinkels, direkte verkope van boerdery-insette en meganisasiegoedere/-onderdele.

Marktoegang
(*Senwes Grainlink*)

Vergoeding ontvang vir die lewering van dienste ten opsigte van die hantering en berging van landbouprodukte. Kommissie ontvang vir die bemerking van graan. Inkomste verdien uit die verkope van eie graan.

Korporatief

Hoofkantoor dienste, inligtingstegnologie, menslike hulpbronne, eiendomme, vlootbestuur, sekretariaat, regsdiens, korporatiewe bemerking, risikobestuur, interne audit, strategiese ontwikkeling, groepfinansies, tesourie en direkteure.

Belasting word bestuur op 'n groeppbasis en word nie geallokeer na bedryfsegmente nie. Dienste gelewer tussen verwante partye soos gereflekteer in bedryfsegmente is op 'n armlengtebasis en soortgelyk aan transaksies met derde partye. Bestuur monitor die operasionele resultate van sy sake-eenhede apart vir doeleindes van die neem van besluite oor hulpbronne en prestasie-evaluering. Segmentprestasie is geëvalueer op grond van bedryfswins en -verlies en word konsekwent gemeet teenoor bedryfswins of -verlies in die gekonsolideerde finansiële state.

2. EIENDOM, AANLEG EN TOERUSTING

	GROEP
	2012
	R'm
Koste	1 494
Grond	16
Geboue en verbeterings	1 028
Masjinerie en toerusting	381
Voertuie	69
Opgelope depresiasie en waardedalings	(466)
Grond	-
Geboue en verbeterings	(138)
Masjinerie en toerusting	(288)
Voertuie	(40)
Totale drawaarde	1 028

- 2.1 Registers van grond en geboue is ter insae by die geregistreerde kantoor van die betrokke maatskappye beskikbaar.
- 2.2 Sekere bates is beswaar soos in aantekening 4.2.3 uiteengesit.
- 2.3 Die kapitaalverpligtinge van die Groep word in aantekening 17.2 uiteengesit.

Rekonsiliasie van die bewegings op eiendom, aanleg en toerusting – 2012

GROEP	
	2012 R'm
Drabedrag aan begin van die jaar	-
Bates verkry met toename in belang teen billike waarde (1 September 2011)	961
Vir die tydperk 1 September 2011 tot 30 April 2012:	
Aankope	44
Verkope	(1)
Depresiasie	(27)
Waardedalings en terugskrywings	51
Drabedrag aan die einde van die jaar	1 028

Senwes Groep se eiendom is ingevolge IFRS3 (Besigheidsamevoegings) na die billike waarde waardeer soos op verkrygingsdatum. 'n Hermetingswaarde van R731 miljoen is bereken en die drabedrag van die bates op verkrygingsdatum is opwaarts aangepas. 'n Uitgestelde belastinglas van R205 miljoen is ook gevolglik erken.

3. BELEGGING IN MAATSKAPPY

3.1 MAATSKAPPYBELANG

2012

Senwesbel Beperk en Senwes Beperk

Senwesbel Beperk het 31 896 503 addisionele aandele in Senwes Beperk bekom op 9 September 2011. Senwesbel besit 58,8% belang in Senwes Beperk en die belegging word vanaf belangverhoging as 'n filiaal verantwoord.

3.1.1 Belegging in 'n filiaal

	MAATSKAPPY		
	2012		
	Aantal uitgereikte aandele	% belang	Kosprys van aandele R'm
Senwes Beperk	180 789 308	58,8	653

In die Maatskappy word die belegging in Senwes Beperk getoon teen die billike waarde daarvan. Billike waarde van die finansiële instrument is die bedrag waarvoor 'n bate verruil of 'n las vereffen kan word tussen ingeligte, gewillige partye in amlengtetransaksies. Die billike waarde van die belegging word dus as sy markwaarde, soos verhandel in die mark, geag.

Markwaarde per aandeel van Senwes Beperk, soos op 30 April 2012, het R9,00 (2011 – R10,20) beloop.

	MAATSKAPPY					
	% belang		Getal aandele		Billike waarde	
	2012	2011	2012	2011	2012 R'm	2011 R'm
Senwes Beperk	58,8	41,16	106 309 647	74 413 144	957	759

Die direkteurswaardasie is gegrond op die markprys van Senwes aandele. Die verskil tussen die direkteurswaardasie (billike waarde) en die kosprys word as 'n billikewaarde-aanpassing van die belegging getoon en verantwoord in ander omvattende inkomste van die Maatskappy.

Aangesien die belang gedurende die jaar verhoog is na 58,8%, word Senwes Beperk as 'n filiaal verantwoord op Groep vlak en dus word die belegging geëlimineer.

3.2 GROEPBELANGE

BESIGHEIDSAMEVOEGINGS EN VERKRYGING VAN NIE-BEHERENDE BELANGE

2012

Bunge Senwes (Edms) Bpk

Senwes Bpk en Bunge Europa het op 1 Oktober 2011 'n ooreenkoms aangegaan om graan- en oliesaadaktiwiteite in Suid-Afrika te ontwikkel, wat die nasionale mark sal voorsien maar ook produkte sal uitvoer na ander Afrika-lande. Senwes Bpk en Bunge Europa is gelyke aandeelhouers in die geassosieerde.

JD Implemente (Edms) Bpk

Op 1 Oktober 2011 het Senwes Bpk en DM Thomlinson Trust 'n ooreenkoms aangegaan om heelwerktuie aan produsente in gedeeltes van die Wes- en Oos-Kaap te verskaf. 'n Aandeelhouing van 50% word deur beide partye gehou.

Die gekonsolideerde finansiële state sluit die resultate van JD Implemente (Edms) Bpk vanaf datum van verkryging in. Op 1 Oktober 2011 was die billike waarde van die identifiseerbare bates en laste van JD Implemente (Edms) Bpk soos volg:

	GROEP
Bates	R'm
<i>Nie-bedryfsbates</i>	
Eiendom, aanleg en toerusting	13
<i>Bedryfsbates</i>	
Voorraad	22
Handels- en ander rekeninge ontvangbaar	4
Totale bates	39
Laste	
<i>Nie-bedryfslaste</i>	
Langtermynlening	1
<i>Bedryfslaste</i>	
Handels- en ander rekeninge betaalbaar	21
Oortrokke bankrekening	5
Totale laste	27
Ekwiteit	12
Nie-beherende belang	6
Koop-teenprestasie	(6)
Klandisiewaarde	-

Senwes Grainlink De Mocambique Lda

Senwes International Holdings (Edms) Bpk en 'n privaat onderneming het op 14 September 2011 'n ooreenkoms aangegaan om graanprodukte plaaslik te verkry en te bemark aan plaaslike sowel as markte buite Mosambiek. Senwes International Holdings hou 75% van die aandele.

BESIGHEIDSAMEVOEGINGS EN VERKRYGING VAN NIE-BEHERENDE BELANGE (Vervolg)

2013

Senwes Bpk en NWK Bpk

Senwes Bpk en NWK Bpk het gedurende die jaar onder oorsig (2 April 2012) 'n samesmelting van beide maatskappye se versekeringsbesighede aangekondig, effektief vanaf 1 Mei 2012. Die nuwe versekeringsbesigheid sal finansiële advies en -dienste lewer aan veral landbouprodusente. Senwes Bpk en NWK Bpk sal gelyke aandeelhouers in die gesamentlike onderneming wees.

Senwes Bpk en Bunge Europa

Bunge Europa, die Europese bedryfsarm van Bunge Beperk (NYSE: BG), 'n toonaangewende internasionale agri-besigheid en voedselmaatskappy, het sy regte uitgeoefen om 50% van Senwes se internasionale besigheid te verkry. Die ooreenkoms sal na verwagting effektief raak gedurende die 1ste kwartaal van 2013.

3.2.1 Senwes Beperk se belange in filiale

2012	SENWES BEPERK	
	Aantal uitgereikte aandeel	% belang
JD Implemente (Edms) Bpk	1 000	50
Senwes Capital (Edms) Bpk	11 054	100
Senwes Graanmakelaars (Edms) Bpk	100	100
Senwes International Holdings (Edms) Bpk	100	100
Senwes Bpk – geïnkorporeer in Malawi	20 100 000	100
Univision Financial Services (Edms) Bpk	100	100

* Charel de Klerk Street Properties se naam is op 24 November 2011 verander na Senwes Capital.

3.2.2 Resultate van filiale na belasting

Senwes Beperk se aandeel in die winse en verliese van sy filiale is soos volg:

	SENWES BEPERK
	2012 R'm
JD Implemente (Edms) Bpk	3
Senwes Capital (Edms) Bpk	65
Senwes International Holdings (Edms) Bpk – gekonsolideerd	(3)
Senwes Bpk – geïnkorporeer in Malawi	(13)
Univision Financial Services (Edms) Bpk – gekonsolideerd	11

3.2.3 Aard van besigheid en direkteurswaardasie

		SENWES BEPERK
		2012 R'm
JD Implemente (Edms) Bpk	- Meganisasie- en werkswinkel-dienste	7
Senwes Capital (Edms) Bpk	- Finansierings- en eiendomsmaat-skappy	85
Senwes International Holdings (Edms) Bpk	- Belegging in buitelandse maat-skappye	10
Senwes Bpk – geïnkorporeer in Malawi	- Verhandeling van landboukom-moditeite	(12)
Univision Financial Services (Edms) Bpk	- Versekeringsmakelaars- en admi-nistratiewe dienste	2

Direkteurswaardasies is gebaseer op die netto batewaarde volgens die jongste beskikbare finansiële state.

4. ANDER FINANSIËLE BATES EN LASTE

4.1 FINANSIËLE BATES

4.1.1 Ander finansiële bates

		GROEP
		2012 R'm
<i>Beskikbaar-vir-verkoop finansiële beleggings</i>		
Publieke maatskappye		
Genoteerde ekwitiesaandeel		3
Ander finansiële bates totaal		3

Beskikbaar-vir-verkoop finansiële beleggings: Ongenoteerde publieke maatskappye en ander maatskappye

Beskikbaar-vir-verkoop finansiële beleggings bestaan uit beleggings met geen vervaldatum of koeponkoers nie. Die beleggings bestaan uit Suidwes Beleggings Bpk en Suidwes Beherend Bpk. Die billike waarde van publieke aandeel is bepaal deur die markwaarde daarvan, soos verhandel op die OTC-meganisme.

4.1.2 Ander finansiële bates

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
<i>Rentedraende lenings aan verwante partye</i>				
Senwes Bpk	-	28	26	28
Bunge Senwes (Edms) Bpk	39	-	-	-
Totale rentedraende lenings	39	28	26	28

- Die lening aan Senwes Beperk verdien rente teen 'n prima-gekoppelde koers wat op jaareinde 6,5% (2011 – 6,5%) beloop het.
- Die lening aan Bunge Senwes (Edms) Bpk is onverseker, het geen vaste betalingsterme nie en rente word verdien teen 'n prima-gekoppelde koers.

Beleggings in en lenings aan/van privaat maatskappye

Die register van aandele en lenings aan/van privaat maatskappye is ter insae beskikbaar by die geregistreerde kantoor van die maatskappy.

4.1.3 Kontant- en korttermyndeposito's

	GROEP
	2012 R'm
Kontant- en korttermyndeposito's	24

Kontant verdien daaglikse rente, hoofsaaklik teen 'n prima-gekoppelde koers. Senwes poog om 'n nul balans te handhaaf op die groep van bankrekeninge deur daaglikse opvragings en oorplasinge na en van die korttermynlening.

4.2 FINANSIËLE LASTE

4.2.1 Rentedraende bedryfslenings

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Korttermynlenings	783	-	8	-
Kommoditeitsfinansiering	187	-	-	-
Totaal	970	-	8	-

Korttermynlenings

Senwesbel Beperk

Alle aandele gehou in Senwes Beperk word as sekuriteit gehou vir Senwesbel se fasiliteit by Absa Bank Bpk ("Absa"). Die Absa-lening dra rente teen sub-prima-gekoppelde koers wat maandeliks gekapitaliseer word en is betaalbaar op die laaste dag van September en Desember.

Senwes Beperk

As sekuriteit vir Senwes se bedryfsfasiliteite by Absa, is alle regte en belange in produsentebiteure en dié se onderliggende sekuriteite gesedeer en verpand aan Absa. Die Absa-lenings word jaarliks hernu en die huidige fasiliteit dra rente teen 'n sub-prima-gekoppelde koers wat maandeliks gekapitaliseer word.

Kommoditeitsfinansiering

Die drawaarde van die finansiering is in ooreenstemming met die billike waarde van die onderliggende kommoditeite. Kommoditeite wat as sekuriteit dien word getoon in aantekening 7.4. Rente word gehêf op die kommoditeitsfinansiering teen 'n sub-prima-gekoppelde koers en word maandeliks gekapitaliseer.

4.2.2 Rentendraende nie-bedryfslenings

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Rentendraende lenings	657	-	207	-

Senwesbel Beperk het 'n lening by Absa Bank Bpk, effektief vanaf 30 November 2011. Die kapitaal-gedeelte van die lening is terugbetaalbaar op 30 November 2013 en dra rente teen sub-prima-gekoppelde koers. Die rente word op die laaste dag van September en Desember betaal en slegs die kapitaalbedrag is verskuldig.

Senwes Beperk Groep het twee rentendraende nie-bedryfslenings by Land Bank:

- 'n Fasiliteit van R350 miljoen, effektief vanaf 3 Mei 2010. Die lening is terugbetaalbaar in 'n enkele paaiement op 30 April 2015 en dra rente teen 'n sub-prima-gekoppelde rentekoers. Die rente word maandeliks betaal en slegs die kapitaalbedrag is verskuldig, en
- 'n Tweede fasiliteit van R650 miljoen, effektief vanaf 19 Januarie 2012. R100 miljoen van die fasiliteit is gedurende die 2012 finansiële jaar opgeneem. Die lening is terugbetaalbaar in 'n enkele paaiement op 31 Mei 2022 en dra rente teen 'n sub-prima-gekoppelde rentekoers. Die rente word maandeliks betaal en slegs die kapitaalbedrag is verskuldig.

Bates met 'n markwaarde van R1 372 miljoen dien as sekuriteit vir die bogenoemde langtermynlenings vanaf Land Bank.

5. BELEGGINGS IN GEASSOSIEERDES

5.1 MAATSKAPPYBELANG

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012* R'm	2011 R'm	2012* R'm	2011 R'm
Senwes Beperk	-	535	-	333
Billikewaarde-aanpassing	-	(29)	-	426
Drawaarde	-	506	-	759

* Verwys na aantekening 3.1 vir die drawaardes op 30 April 2012

Die belegging in Senwes Beperk is tot 31 Augustus 2011 as 'n geassosieerde verantwoord. Winsdeel van geassosieerdes van R34 miljoen is in wins en verlies erken. Die belang is op 9 September 2011 verhoog na 58,8% en die belegging is vanaf 1 September 2011 as 'n filiaal verantwoord.

Ter voldoening aan IFRS 3 (Besigheidsamevoeging) is die belegging in geassosieerdes op datum van verkryging teen billike waarde hermeet. Die billike waarde is geag die markprys van die aandele gehou voor verkryging.

5.1 MAATSKAPPYBELANG (Vervolg)

Die verskil tussen die drabedrag op datum van verkryging en die billike waarde is as 'n hermetingswins in wins en verlies erken.

	GROEP
	2012
	R'm
Drabedrag van belegging in geassosieerde – 31 Augustus 2011	536
Billike waarde van belegging	755
Hermetingwins	219

5.2 GROEPBELANG

		GROEP
		2012
	Aantekeninge	R'm
Grainovation (Edms) Bpk	5.2.1	4
Grasland Ondernemings (Edms) Bpk	5.2.2	12
Bunge Senwes (Edms) Bpk	5.2.3	42
Silo Certs (Edms) Bpk	5.2.4	1
		59

5.2.1 Grainovation (Edms) Bpk

Die Groep het 'n 50% belang in Grainovation (Edms) Bpk ("Grainovation"), waarvan die hoofdoelstelling die vervoer van graan kommoditeite is. Die jaareinde is dieselfde as dié van die Groep.

Die volgende is opgesomde finansiële inligting van die Groep se belang in Grainovation:

GROEP	
	2012
	R'm
50% aandeel in Grainovation se staat van finansiële posisie:	
Bedryfsbates	14
Nie-bedryfsbates	17
Bedryfslaste	(7)
Nie-bedryfslaste	(20)
Ekwiteit	4
50% van die inkomste en wins van Grainovation is soos volg:	
Inkomste	165
Wins na belasting	3
Drawaarde van die belegging	4

5.2.2 Grasland Ondernemings (Edms) Bpk

Die Groep het 'n 50% belang in Grasland Ondernemings (Edms) Bpk ("Grasland"). Die maatskappy se hoofdoelstelling is die ontginning, prosessering en verspreiding van landboukalk. Die jaareinde is dieselfde as dié van die Groep.

Die volgende is opgesomde finansiële inligting van die Groep se belang in Grasland:

GROEP	
	2012
	R'm
50% aandeel in Grasland se staat van finansiële posisie:	
Bedryfsbates	7
Nie-bedryfsbates	9
Bedryfslaste	(3)
Nie-bedryfslaste	(1)
Ekwiteit	12
50% van die inkomste en wins van Grasland is soos volg:	
Inkomste	19
Wins na belasting	3
Drawaarde van die belegging	12

5.2.3 Bunge Senwes (Edms) Bpk

Die Groep het 'n 50% belang in Bunge Senwes (Edms) Bpk ("Bunge Senwes"), waarvan die hoofdoelstelling die invoer en uitvoer van graan, oliesade en graanverwante byprodukte is. Die jaareinde is dieselfde as dié van die Groep.

5.2.3 Bunge Senwes (Edms) Bpk (Vervolg)

Die volgende is opgesomde finansiële inligting van die Groep se belang in Bunge Senwes:

	GROEP
50% aandeel in Bunge Senwes se staat van finansiële posisie:	2012
	R'm
Bedryfsbates	137
Nie-bedryfsbates	4
Bedryfslaste	(61)
Nie-bedryfslaste	(38)
Ekwiteit	42
50% van die inkomste en wins van Bunge Senwes is soos volg:	
Inkomste	503
Wins na belasting	(1)
Drawaarde van die belegging	42

5.2.4 Silo Certs (Edms) Bpk

Die Groep het 'n 42,5% belang in Silo Certs (Edms) Bpk ("Silo Certs"). Silo Certs hanteer die uitreiking en verhandeling van silosertifikate op 'n elektroniese stelsel. Die maatskappy se jaareinde is dieselfde as dié van die Groep.

Die volgende is opgesomde finansiële inligting van die Senwes Groep se belang in Silo Certs:

	GROEP
42,5% aandeel in Silo Certs se staat van finansiële posisie:	2012
	R'm
Bates	1
Laste	(3)
Ekwiteit	(2)
42,5% van die inkomste en wins van Silo Certs is soos volg:	
Inkomste	2
Wins na belasting	-
Drawaarde van die belegging	1

6. LENINGS EN BEDRAE ONTVANGBAAR

Verteenwoordig debiteure vir items verkoop onder verbandlenings (aantekening 6.1), en afbetalingsverkoopsooreenkomste (aantekening 6.2) toegestaan oor wisselende termyne van tot 120 maande. Die onderliggende bate dien as sekuriteit vir die ooreenkoms. Rentekoerse is markverwant en kan wisselend of vas wees, na gelang van die spesifieke ooreenkoms.

		GROEP
		2012
Aantekeninge		R'm
Bruto belegging in afbetalingsverkoopsooreenkomste en verbandlenings		551
Min: Onverdiende finansieringsinkomste		(154)
Drabedrag		397
Min: Korttermyngedeelte		(86)
Totale lenings en ontvangstes	6.1, 6.2	311

6.1 VERBANDLENINGS

		GROEP
		2012
		R'm
Binne een jaar		85
Na een jaar maar nie langer as vyf jaar		199
Langer as vyf jaar		112
Drabedrag		396
Min: Korttermyngedeelte		(85)
Totaal		311

6.1.1 Terme en voorwaardes

Verbandlenings is terugbetaalbaar oor 2 tot 10 jaar na aanvangsdatum en is verseker deur hoofsaaklik eerste verbande oor grond. Rentekoerse is markverwant na gelang van die spesifieke ooreenkoms.

6.1.2 Billike waarde

Die Direksie is van mening dat die drawaarde van die verbandlenings ook die billike waarde van die finansiële bate is.

6.2 AFBETALINGSVERKOOPSOOREENKOMSTE

		GROEP
		2012
		R'm
Binne een jaar		1
Na een jaar maar nie langer as vyf jaar		-
Drabedrag		1
Min: Korttermyngedeelte		(1)
Totaal		-

6.2.1 Terme en voorwaardes

Afbetalingsverkoopsooreenkomste is terugbetaalbaar oor 2 tot 5 jaar na die aanvangsdatum. Rentekoerse is markverwant na gelang van die spesifieke ooreenkoms. Die grootste gedeelte van die historiese boek is aan 'n eksterne finansiering verkoop en toekomstige transaksies sal gefinansier word in samewerking met Senwes Batefinansiering.

6.2.2 Billike waarde

Die Direksie is van mening dat die drawaarde van afbetalingsverkoopsooreenkomste ook die billike waarde van die finansiële bate is.

7. VOORRAAD

			GROEP	
			2012	
	Aantekeninge		R'm	
Handelsvoorraad	7.1, 7.3		387	
Gebruiksmateriaal			1	
Graankommoditeitsvoorraad	7.4, 7.5		321	
Totale drawaarde	7.2		709	

- 7.1 Hierby ingesluit is vloerplanvoorraad van R110,3 miljoen, wat ingevolge 'n ooreenkoms met die betrokke heelwerktuigvervaardiger beswaar is.
- 7.2 Voorraad word as volg gewaardeer:

			GROEP		
			2012		Waardasiemetode
			R'm		
Handelsvoorraad			190		Geweegde gemiddelde kosprys
Meganisasie heelwerktuie			198		Eenheidskoste
Graankommoditeitsvoorraad			321		Oorspronklike kontrakprys en daarna teen billike waarde
Totale drawaarde			709		

- 7.3 Ingesluit in die handelsvoorraad van Senwes Groep is 'n voorsiening vir stadigbewegende en verouderde voorraad van R19 miljoen.
- 7.4 Graanvoorraad van Senwes Groep dien as sekuriteit vir lenings verskaf deur finansiers vir die bedrag van R187 miljoen.
- 7.5 Graankommoditeitsvoorraad verteenwoordig graanvoorraad aangekoop van produsente, waarvan die prys op die Suid-Afrikaanse Termynbeurs (Safex) verskans is. Variasiemarges word ook teen hierdie item verreken en gevolglik is die drawaarde gelyk aan die billike waarde daarvan.
- 7.6 Voorraad met 'n drabedrag van R6,5 miljoen is gedurende die finansiële jaar afgeskryf. Die uitgawe is in koste van verkope erken.

8. HANDELS- EN ANDER REKENINGE ONTVANGBAAR

			GROEP	
			2012	
	Aantekeninge		R'm	
Handelsrekeninge ontvangbaar			1 460	
Produksierekeninge	8.1		1 303	
Lopende rekeninge	8.2		157	
Korttermyn gedeelte van lenings en ander ontvangstes	6.1, 6.2		86	
Diverse debiteure	8.3		96	
Min: Voorsiening vir waardedaling	8.4		(53)	
Saldo op jaareinde	8.5		1 589	

- 8.1 Produksierekeninge ontvangbaar behels die verskaffing van krediet aan produsente op 'n seisoenbasis vir die doeleindes van die verkryging van insetmiddele en/of meganisasiegoedere by of via Senwes. Hierdie rekeninge dra rente teen mededingende koerse.
- 8.2 Lopende rekeninge behels 30 dae-maandrekeninge, silokosterekeninge en ander rekeninge vir spesifieke produkte.

Die rekeninge dra rente as volg:

Maandrekening: Rentevry vir die eerste 30 dae na staatdatum
 Silokosterekening: Rentevrye tydperk wat wissel van seisoen tot seisoen (word voor elke seisoen vasgestel)
 Uitgestelde betalingsreëlings: Rentevrye tydperk wat wissel na gelang van verskeie transaksies en produkte

Rente word gehef op agterstallige rekeninge teen die riglyenkoerse soos deur die Kredietwet bepaal.

- 8.3 Diverse debiteure sluit in debiteure vir korporatiewe en statutêre dienste sowel as deposito's gemaak vir verhandelingsdoeleindes (Safex).
- 8.4 Op jaareinde is 'n voorsiening van R53 miljoen geskep vir waardedaling op handels- en ander bedrae ontvangbaar en die besonderhede is as volg saamgestel:

GROEP	
2012	
R'm	
<i>Spesifieke waardedaling</i>	(23)
<i>Portefeulje waardedaling</i>	(30)
Totale voorsiening vir waardedaling	(53)

- 8.5 Die ontleding van handels- en ander rekeninge ontvangbaar kan soos volg opgesom word:

GROEP			
2012			
	Huidig	Agter stallig	Totaal
	R'm	R'm	R'm
Handelsrekeninge ontvangbaar	1 401	59	1 460
Produksierekeninge	1 264	39	1 303
Lopende rekeninge	137	20	157
Korttermyngedeelte van lenings en ontvangstes	76	10	86
Diverse debiteure	96	-	96
Min: Voorsiening vir waardedaling	(43)	(10)	(53)
Handels- en ander rekeninge ontvangbaar	1 530	59	1 589

- 8.5.1 Huidige rekeninge ontvangbaar is rekeninge wat binne bestaande kredietreëlings is.
- 8.5.2 Agterstallige rekeninge is rekeninge wat buite die terme van huidige reëlings is.
- 8.6 As sekuriteit vir Senwes se korttermynfasiliteite by Absa, is alle regte en belange in produsente-debiteure en dié se onderliggende sekuriteite gesedeer en verpand aan Absa. Die bedrag gesedeer beloop R1 356 miljoen op jaareinde.

9. AGENTSKAPSGRAANDEBITEURE

		GROEP	
		2012	
Aantekeninge		R'm	
Agentskapsgraandebiteure	9.1, 9.2	283	
Voorsiening vir waardedalings		(9)	
Totale agentskapsgraandebiteure		274	

9.1 Agentskapsgraandebiteure verteenwoordig landbouprodukte verkoop aan derde partye. Die produkte word namens die derde party geberg en dien as sekuriteit vir die uitstaande skuld. 'n Voorsiening vir waardedaling van R8,5 miljoen is by die bogenoemde saldo ingesluit.

9.2 Geen beswaring is op die bedrag van toepassing op jaareinde nie.

10. AANDELEKAPITAAL

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Gemagtig				
133 269 462 gewone aandele van 0,5162473 sent elk	1	1	1	1
Uitgereik				
119 948 739 (2011 – 101 063 285) gewone aandele van 0,5162473 sent elk	1	1	1	1

Gedurende die jaar is 18 885 454 aandele uitgereik teen R4,60 per aandeel.

11. RESERWES

11.1 AANDELEPREMIE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Uitreiking van aandele	431	431	431	431
Regte-uitgifte	87	-	87	-
Saldo aan die einde van die jaar	518	431	518	431

11.2 ANDER RESERWES

11.2.1 Ekwiteit van geassosieerde

	GROEP	
	2012 R'm	2011 R'm
Saldo aan die begin van die jaar	1	2
Ander omvattende inkomte	1	(1)
Saldo aan die einde van die jaar	2	1

11.2.2 Billike waarde aanpassing

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Saldo aan die begin van die jaar	(29)	(15)	379	202
Billike waarde aanpassings	-	(14)	(115)	177
Saldo aan die einde van die jaar	(29)	(29)	264	379

Hierdie reserwe sluit in billike waarde aanpassings op finansiële bates beskikbaar-vir-verkoop soos aangetoon in aantekening 3.1 en 4.1.

12. WERKNEMERSVOORDELE

12.1 AANSPORINGSBONUSSE

	GROEP		
	2012		
	Kort- termyn R'm	Lang- termyn R'm	Totaal R'm
Saldo aan die einde van die jaar	52	7	59

Die Senwes Groep het 'n korttermyn- en 'n langtermynaansporingskema vir personeel. Dit is belynd met die Groep se doelwitte en vergoedingsfilosofie deurdat 'n gedeelte van die vergoeding aan risiko onderwerp word. 'n Voorsiening word geskep ingevolge die bepalings van die skema.

12.1.1 Korttermynaansporingskema

Die korttermynaansporingskema word elke jaar uitbetaal aan personeel wat kwalifiseer het. Die berekening word gegrond op die prestasie van die Senwes Groep, die bedryfsafdeling waar die personeellid in diens is, maar ook 'n individuele evaluasie van die personeellid se prestasie.

12.1.2 Kontantvereffende aandeelgebaseerde betalingskema

Die langtermynaansporingskema vestig oor 'n termyn van drie jaar en word bereken op toegewysde skynaandeel gegrond op die prestasie van die Senwes Groep se aandele rakende groei in die aandeelprys, netto batewaarde en dividende.

Die onderstaande tabelle toon die aantal aandele, geweege gemiddelde uitoefeningsprys en beweging daarvolgens:

	GROEP	
	2012	
	Aantal aandele gebaseer op die markwaardeskema	Aantal aandele gebaseer op die netto batewaardeskema
Uitstaande aan die begin van die jaar	2 860 000	2 860 000
Toegeval gedurende die jaar	1 500 000	1 500 000
Verbeur gedurende die jaar	(152 500)	(152 500)
Uitgeoefen gedurende die jaar	(695 000)	(695 000)
Uitstaande aan einde van die jaar	3 512 500	3 512 500

12.1.2 Kontantvereffende aandeelgebaseerde betalingskema (Vervolg)

DATUM TOEVAL	1 Mei 2011		1 Mei 2010		1 Mei 2009	
	Mark- waarde- skema	Netto bate- waarde- skema	Mark- waarde- skema	Netto bate- waarde- skema	Mark- waarde- skema	Netto bate- waarde- skema
Uitreikingsprys van skynaandeel	R10,80*	R6,80*	R7,44*	R5,86	R5,54*	R6,23
Vervaldatum	30/04/2014	30/04/2014	30/04/2013	30/04/2013	30/04/2012	30/04/2012
Markprys van onderliggende aandeel soos op 30 April 2012	R8,74*	R7,57*	R8,74*	R7,57	R8,74*	R7,57
Geakkumuleerde dividende per aandeel	R0,70	R0,70	R0,95	R0,95	R2,50	R2,50

* Die markprys is normaalweg die geweepte gemiddelde prys wat geld vanaf 30 verhandelingsdae voor jaareinde tot 20 verhandelingsdae daarna, met die voorwaarde dat minstens 500 000 aandeel in hierdie periode moet verhandel. 500 000 aandeel het vanaf 14 Februarie 2012 tot 29 Mei 2012 verhandel.

Die berekening van die verpligting was gebaseer op die volgende aannames:

- Risikovrye koers: 5,8%
- Dividendopbrengs: 4,4%
- Volatiliteit: 30%

Die drawaarde van die kontantvereffende aandeelgebaseerde verpligting beloop R16 miljoen.

12.2 NA-AFTREDE VERPLIGTINGE

12.2.1 Pensioen

Die Senwes Groep het 'n omskrewe bydraeplan wat noodsaaklike dekking vir al die werknemers verskaf. Aantekening 18.4 toon die pensioenfondsbysdraes aan.

12.2.2 Medies

Liberty Life het die na-aftrede mediese verpligting gedurende die jaar onder oorsig oorgeneem. Die beweging in die na-aftrede mediese verpligting is as volg:

	GROEP
	2012
	R'm
Openingsbalans	81
Netto voorsiening aangewend	(3)
Bydraes betaal	(3)
Vereffen	(75)
Saldo aan die einde van die jaar	-

13. HANDELS- EN ANDER REKENINGE BETAALBAAR

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012	2011	2012	2011
	R'm	R'm	R'm	R'm
Handelsrekening betaalbaar	314		1	
Ander bedrae betaalbaar	126		-	
Verlof- en dertiende tjek opgeloop	28		-	
Totale handels- en ander rekeninge betaalbaar	468		1	

Terme en voorwaardes van handels- en ander rekeninge betaalbaar:

- Handelskrediteure is op verskeie terme vanaf 30 dae na staat betaalbaar en is nie rentedraend nie.
- Ander krediteure het wisselende betaaldatums.
- Verlof- en dertiende tjeks betaalbaar word maandeliks opgeloop.

14. INKOMSTEBELASTING

14.1 BELASTINGUITGAWE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012	2011	2012	2011
	R'm	R'm	R'm	R'm
SA normale belasting – huidige jaar	57	1	1	1
SA normale belasting – vorige jaar	(2)	-	-	-
Verhoging van uitgestelde belastingbate	(1)	-	-	-
Sekondêre belasting op maatskappye	12	-	-	-
Totale belastinguitgawe	66	1	1	1

14.2 UITGESTELDE BELASTING

14.2.1 Bates

	GROEP	
	2012	2011
	R'm	R'm
Die vernaamste tydelike verskille:		
Eiendom, aanleg en toerusting	(10)	
Voorraad	5	
Handels- en ander rekeninge ontvangbaar	2	
Voorsienings	29	
Totale drawaarde	26	
Rekonsiliasie van uitgestelde belastingsaldo:		
Openingsbalans	26	
Tydlike verskille – bewegings gedurende die tydperk	-	
Totale drawaarde	26	

14.2.2 Laste

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Uitgestelde belasting op die waardasie van beskikbaar-vir-verkoop finansiële bate	205	-	39	47

Maatskappy:

'n Onbenutte kapitaalverlies van R93 miljoen is in ag geneem by die berekening van die uitgestelde belastinglas.

Die insluitingskoers vir kapitaalwinstbelasting het verander na 66,67% en is dienooreenkomstig toegepas in die berekening.

Die uitgestelde belastingbeweging word saam met die billike waarde aanpassing in ander omvattende inkomste erken.

Groep:

Uitgestelde belasting is op Senwes Groep se eiendom herwaardasie, ingevolge IFRS 3 (Besigheidsamevoeging), in ander omvattende inkomste erken.

14.3 REKONSILIASIE VAN DIE BELASTINGKOERS

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 %	2011 %	2012 %	2011 %
Standaard belastingkoers	28,0	28,0	28,0	28,0
Aangesuiwer vir:				
Nie-belasbare inkomste	(19,0)	(28,7)	(42,8)	(32,1)
Nie-aftrekbare items	3,3	1,9	16,6	12,2
Ander	(1,1)	-	-	-
Sekondêre belasting op maatskappye	2,6	-	-	-
Effektiewe belastingkoers	13,8	1,2	1,8	8,1

15. VOORSIENINGS

	GROEP		
	2012		
	Graan risiko's R'm	Reguitlynige erkenning van bedryfshure R'm	Totaal R'm
Aantekeninge	15.1	15.2	
Saldo op jaareinde	10	5	15

15.1 GRAANRISIKO

Die Groep is blootgestel aan risiko's in die graanbedryf wat insluit die fisiese risiko van voorraadhouding sowel as die nie-nakoming van graankontrakte deur teenpartyte. Beraming vir hierdie risiko's is gebaseer op potensieël tekorte en nie-nakoming van kontrakte teen heersende markpryse.

15.2 REGUITLYNIGE ERKENNING VAN BEDRYFSHURE

Ooreenkomstig IAS 17 moet bedryfshure met 'n vaste termyn en vaste eskalasiemoede op 'n reguitlyn-grondslag as uitgawe erken word. 'n Voorsiening word geskep wat oor die kontraktermyn benut sal word.

16. AFGELEIDE FINANSIËLE INSTRUMENTE

		GROEP	
		2012	
		R'm	
		Aantekeninge	
16.1 Bedryfsbates			41
- Vooruitverkrygingskontrakte	20.1.1.2		40
- Buitelandse valuta termynkontrakte	20.1.1.3		1
16.2 Bedryfslaste			(7)
- Vooruitverkrygingskontrakte	20.1.1.2		(2)
- Vooruitverkoopkontrakte	20.1.1.2		-
- Rentekoersruiltransaksies	20.1.1.4		(5)

17. KAPITAALVERPLIGTINGE EN VOORWAARDELIKE AANSPREEKLIKHEDE

17.1 VOORWAARDELIKE AANSPREEKLIKHEDE

INLEIDING

Die verskeie voorwaardelike aanspreeklikhede waarna hieronder verwys word, is die volgende:

- Appèl: Senwes/Mededingingskommissie ("CC") (CTH Klagte);
- Mededingingskommissie – GSI-klagte;
- Treacle Fund II Trust/Senwesbel en Senwes.

Die historiese eis (2003) teen van die vorige uitvoerende direkteure van Senwes rakende die verliese gely as gevolg van die beleggings in Kolosus en Sabawes, is gedurende Maart 2012 in lyn met die mandaat van die Direksie geskik.

APPÈL: SENWES/MEDEDINGINGSKOMMISSIE ("CC") (CTH KLAGTE)

Die Konstitusionele Hof het op 12 April 2012 bevind dat Senwes inderdaad artikel 8(c) van die Mededingingswet oortree het. Die bevinding dra nie 'n boete nie. Senwes en die Mededingingskommissie voer tans samesprekings rakende die remedies in die lig van die bevinding.

ONDERSOEK NA DIE GRAAN SILO INDUSTRIE (GSI)

Die GSI-saak t.o.v. graanopbergingstariewe, waarby verskeie landboumaatskappye betrokke was, is geskik met die Mededingingskommissie. Alle koste in die verband is in die resultate van 30 April 2012 voorsien. Die Mededingingskommissie ondersoek die GSI-rolspelers (insluitend Senwes) ten opsigte van 'n beweerde klagte rakende samespanning ten opsigte van die 1% sifselfatrekking en voorskrifte vir graan. Die saak is hangende.

17.1 VOORWAARDELIKE AANSPREEKLIKHEDE (Vervolg)

AANSOEK MASHIKE & ROSS (TRUSTEES VAN DIE TREACLE FUND II TRUST) (“TREACLE”) TEEN SENWESBEL EN SENWES

Treacle, een van die nie-beherende aandeelhouer in Senwes en ‘n party in die Bafokeng Konsortium, het ‘n aansoek teen Senwes en Senwesbel (as tweede en eerste respondente) gedurende 2010 geloods waarin beweer is dat sekere historiese aandeletransaksies van Senwesbel ingevolge waarvan Senwes aandele verkry is, ongeldig was. Indien die aansoek sou slaag, sou Senwes die aandeleregister moes regstel. Senwes het die aansoek geopponeer en het aangedui dat dit sonder meriete was.

Die verhoor het vanaf 31 Mei 2011 tot 1 Junie 2011 plaasgevind, maar is nie afgehandel nie, en is voortgesit op 23 Junie 2011.

Op 31 Januarie 2012 het die hof Treacle se aansoek van die hand gewys met koste op die basis dat die bewerings nie ‘n feitelike of regsbasis het nie. Treacle het daarna aansoek gedoen om verlof tot appèl. Die aansoek is toegestaan en die appèlproses in die Appèlafdeling is onderweg. Die risiko vir Senwesbel is dat 8,3 miljoen aandele verbeurd verklaar kan word en die risiko vir Senwes lê in reputasie. Die saak behoort na verwagting aangehoor te word aan die einde van 2012.

17.2 VERPLIGTINGE TEN OPSIGTE VAN KAPITAALPROJEKTE

	GROEP
	2012
	R'm
Reeds gekontrakteer	18
Goedgekeur deur die Direksie maar nog nie gekontrakteer nie	20
Totale toekomstige kapitaalprojekte	38

17.3 BEDRYFSHURE – MINIMUM BEDRYFSHUURBETALINGS

Die Groep het sekere bedryfshuurverpligtinge (vaste huurkontrakte) in toerusting en eiendomme met ‘n gemiddelde tydperk van tussen drie en ses jaar.

	GROEP
	2012
	R'm
Binne een jaar	6
Meer as een jaar en binne vyf jaar	17
Langer as vyf jaar	1
Bedryfshuurverpligting	24

Kapitaalverpligtinge en bedryfshure word gefinansier uit netto kontantvloei uit bedrywighede en/of lenings vanaf finansiële instellings.

18. BEDRYFSWINS

18.1 AANTOONBARE ITEMS INGESLUIT IN BEDRYFSWINS

	GROEP	
	2012*	
	R'm	
Wins uit bedrywe word getoon nadat die volgende in aanmerking geneem is:		
Bedryfshuurgawes	(4)	
Eiendom	(3)	
Aanleg en toerusting	(1)	
Depresiasie	(27)	
Wins met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	
Ouditeursvergoeding – Ouditdienste	(6)	
– Ander dienste	(2)	
Slegte skuld afgeskryf	(7)	
Slegte skuld verhaal	1	
Buitelandse valuta verlies	(10)	
Voorsiening vir graanrisiko	(4)	

* Senwes Groep is vanaf 1 September 2011 as 'n filiaal verantwoord en dus is 8 maande se resultate van Senwes Groep ingesluit.

18.2 FINANSIERINGSKOSTE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Lenings van kommersiële banke	(50)	-	(21)	-
Kommoditeitsfinansiering	(22)	-	-	-
Totale finansieringskoste	(72)	-	(21)	-

18.3 FINANSIERINGSINKOMSTE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Lenings en rekeninge ontvangbaar	2	4	4	4
Handelsrekeninge ontvangbaar	98	-	-	-
Totale finansieringsinkomste	100	4	4	4

18.4 WERKNEMERSKOSTE

	GROEP	
	2012	
	R'm	
Netto vergoeding	251	
Vergoeding en voordele	210	
Aansporingsbonusse	41	
Pensioenkoste – omskrewre bydraeplan	16	
Totale werknemerskoste	267	
	Aantal	
Permanente personeel	2 064	
Tydlike personeel	142	
Personeel vir die jaar	2 170	

19. ANDER BEDRYFSINKOMSTE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012	2011	2012	2011
	R'm	R'm	R'm	R'm
Dividende ontvang	2	-	76	16
Totale ander bedryfsinkomste	2	-	76	16

20. FINANSIËLE INSTRUMENTE EN RISIKOBESTUUR

Die oorhoofse risikobestuursprogram van die Groep fokus op die onvoorspelbaarheid van die finansiële markte en streef daarna om die potensiele nadelige effek op die Groep se finansiële resultate te beperk.

Die metodes en ramings gebruik vir die jaar is konsekwent met dié van die vorige jaar. Wesenlike risiko's is geïdentifiseer en word bestuur soos hieronder uiteengesit.

20.1 FINANSIËLE RISIKO'S

20.1.1 Markrisiko's

20.1.1.1 Kommoditeitsprysrisiko

Posisies wat nie op die Safex verskans is nie, stel Senwes bloot aan markprysbewegings. Die risiko is veral sensitief tydens lae marklikiditeit. Senwes handhaaf 'n baie streng beleid en oop posisies word tot lae vlakke beperk, hetsy spekulatief of operasioneel van aard. Die status van oop posisies word daaglik gemonitor en aan die betrokke senior bestuur gerapporteer.

Die Groep gebruik afgeleide instrumente om blootstelling aan kommoditeitsprysrisiko's te bestuur en te verskans. In ooreenstemming met die Groep se risikobeleid kan slegs minimale onverskanste posisies te enige tyd bestaan. Die waarde van beskikbare kommoditeite, die netto waarde van termynkontrakte, opsiekontrakte en die waarde van die netto posisies van voorseisoenkontrakte dui op 'n effektiewe skans. Die totale waarde van termynkontrakte word as sensitiewe inligting beskou en word dus nie in die finansiële state vervat nie.

Die verskansingsinstrumente wat gebruik word bestaan uit termynkontrakte en opsiekontrakte. Die netto billike waarde van termynkontrakte vir verskansing op 30 April 2012 het R33,5 miljoen beloop. Soos verduidelik in die vorige paragraaf, is die netto herwaarderingsverskil van die instrumente wat vir verskansing gebruik word, in ag geneem

teenoor die waarde van kommoditeite en die billike waarde van voorseisoenkontrakte. Die waarde van kommoditeite op die staat van finansiële posisie word dus as die markwaarde daarvan weerspieël en die termynkontrakte, opsiekontrakte en voorseisoenkontrakte word ook in die staat van finansiële posisie teen billike waarde ingesluit.

20.1.1.2 Verhandelingsrisiko

Markrisiko met betrekking tot verhandeling hou verband met die potensiele verliese in die verhandelingsportefeulje weens markfluktuasies soos rentekoerse, gaping tussen huidige en toekomstige kommoditeitspryse, volatiliteit van hierdie mark en veranderinge in marklikiditeit. Risikoperke word gestel waarbinne verhandeling binne die risiko-apyt van die Groep bestuur word via vooruitkoop- en verkoopkontrakte.

Vooruitkoopkontrakte verteenwoordig kontrakte met produsente vir die verkryging van fisiese kommoditeite in die toekoms. Die voorwaartse verkoop verteenwoordig kontrakte met kliënte vir die verkoop van fisiese kommoditeite in die toekoms.

20.1.1.3 Buitelandse valuta risiko

Die Groep het minimale blootstelling aan fluktuasies in hoofsaaklik rand/USD wisselkoers ten opsigte van invoere en uitvoere. Transaksies in buitelandse geldeenhede word hoofsaaklik aangegaan vir die aankoop en verkoop van voorraaditems.

Op jaareinde was die valutatermykontrakte as verskansing teen verwagte betalings uitgeneem R1,9 miljoen. Die billike waarde aanpassing op buitelandse valuta kontrakte word erken in wins en verlies. 'n Sensitiwiteitsontleding word nie getoon nie, omrede die bedrae nie weselik is nie.

Kontrakte is aangegaan om die verwagte kontantvloeï van R1,9 miljoen te verskans. Die verskanste kontantvloeïe sal na verwagting op verskeie datums gedurende die 12 maande na verslagdoeningsdatum voorkom.

20.1.1.4 Rentekoersrisiko

Befondsing

Die Groep is grootliks natuurlik verskans teen wisselende rentekoerse, aangesien rentedraende skuld hoofsaaklik vir bates wat rente verdien teen wisselende koerse aangewend word.

GROEP			
2012			
Rentekoersrisiko	Totale bedryfsbates	Nie-rente-verdienende bates	Rente-verdienende bates
	R'm	R'm	R'm
Voorraad	709	709	-
Debiteure	1 589	50	1 539
Agentskapsgraandebiteure	274	-	274
Bank	24	-	24
Ander	80	41	39
Totaal	2 676	800	1 876
Rentedraende laste			(1 629)
Netto blootstelling aan rentekoersrisiko (beperk tot R nul)			-

20.1.1.4 Rentekoersrisiko (Vervolg)

Rentekoste is natuurlik verskans in gevalle waar die renteverdienende bates die rentedraende laste oorskry. Rentekoerse word egter by wyse van finansiële instrumente verskans in omstandighede waar die rentedraende laste die renteverdienende bates weselik oorskry of in gevalle waar die omgewing hoë volatiliteit inhou.

Soos op 11 November 2009, het die Groep in 'n rentekoersruiltransaksie met 'n veronderstelde waarde van R250 miljoen teen 'n vaste koers van 8,15% aangegaan. 'n Veranderlike koers gelykstaande aan die 3 maande Jibar koers is van toepassing op die Groep. Die ruiltransaksie word gebruik om die rentekoste oor die lang termyn te verskans teen 'n aanvaarbare vlak. Die langtermynneffek word gerapporteer in die staat van omvattende inkomste.

Sensitiwiteit van rentekoerse

Die volgende toon die potensiele impak van rentekoersveranderinge op die finansierings-kostelyn:

	GROEP	
	Verhoging/(verlaging)	(Verhoging)/verlaging op voorbelaste finansieringskoste
	%	R'm
2012		
Kommoditeitsfinansiering	2%	(3,7)
	1%	(1,9)
	(1)%	1,9
	(2)%	3,7
Korttermynkoers	2%	(18,5)
	1%	(9,3)
	(1)%	9,3
	(2)%	18,5
Langtermynkoers	2%	(9,1)
	1%	(4,5)
	(1)%	4,5
	(2)%	9,1
2011		
Senwes Beperk lening ontvangbaar	2%	1,0
	1%	-
	(1)%	-
	(2)%	(1,0)

20.1.2 Kredietrisiko

Konsentrasierisiko

Die potensiele konsentrasierisiko van krediet het hoofsaaklik betrekking op handelsdebiteure. Handelsdebiteure bestaan uit 'n groot aantal klante wat oor verskillende geografiese gebiede versprei is en krediet word toegestaan ingevolge die Groep se kredietbeleid. Omsigtige kredietkeuringsprosesse word noukeurig gevolg.

Die waarde op risiko hieronder is as volg bereken:

1. "Bruto blootstelling" word hieronder bereken deur die totale produsentebiteurebalans te verminder met die sekuriteitswaarde gehou of wat gesedeer is aan Senwes asook die toepaslike voorsiening vir oninbaarheid.
2. Verspreiding word gemeet teen die beste praktyke in die bedryf gegewe konsentrasie ten opsigte van geografie, stratifikasie, kategorisering en agterstalligheid. Bronne van meting van die konsentrasierisiko word geformuleer vanaf verkeie industriernorme, markdensense in groot landboumaatskappye en eie ontledings. Die verspreiding sal die waarde op risiko verhoog indien dit hoër is as die norm en verlaag indien dit laer is as die norm.

GROEP	
2012	
R'm	
Bruto blootstelling	739
Konsentrasie verminder weens verspreiding	(335)
Produsentebiteure: waarde op risiko (VaR)	404

Die waarde op risiko van R404 miljoen is bereken voor inagneming van kliënte se finansiële posisie. Die waarde op risiko het toegeneem met 27% aangesien die debiteureboek toegeneem het met 24%. Hierdie styging is 'n indikasie dat die profiel van nuwe klante dieselfde is as die bestaande boek. 'n Addisionele voorsiening vir slegte skuld van R3 miljoen is erken om vir die toename in waarde op risiko te voorsien.

Bogenoemde waarde op risiko word gemeet met betrekking tot konsentrasie in die verskillende areas naamlik: agterstalligheid, kategorisering, stratifikasie (individuele grootte) en geografie en word volledig hieronder uiteengesit:

Geografie

'n Lae konsentrasierisiko is van toepassing. Dit word toegeskryf aan 'n wydverspreide geografiese area hoofsaaklik Vrystaat, Noordwes en Noord-Kaap.

Stratifikasie en agterstalligheid

Stratifikasie van kliëntebasis in omvang van krediet toegestaan	GROEP	
	2012	
	Blootstelling van boek	Agterstallig
R1 – R500 000	4,27%	13,32%
R500 000 – R1 250 000	7,06%	3,02%
R1 250 000 – R3 000 000	17,48%	1,10%
R3 000 000 – R5 000 000	21,97%	2,08%
R5 000 000 – R10 000 000	19,91%	1,37%
Bo R10 000 000	25,68%	0,65%
Regskliënte	3,63%	55,10%
	100,00%	3,88%

Goeie verspreiding in kliëntegrootte en agterstalligheid is van toepassing en die grootte van die kliëntebok is in lyn met Senwes se risiko-aptiyt per grootte segment.

Kategorisering

	GROEP
	2012
Verspreiding van debiteure per kategorie	Handelsdebiteure
Kategorie 1	40,94%
Kategorie 2	48,17%
Kategorie 3	4,95%
Kategorie 4	0,00%
Ander	3,13%
Regskliënte	2,81%
	100,00%

Die verskillende kategorieë word as volg gedefinieer:

- Kategorie 1 kliënt:** 'n Topkliënt in die mark met 'n uitstekende kredietgeskiedenis, balansstaat, finansiële posisie en terugbetaalvermoë.
- Kategorie 2 kliënt:** Boonste kwartiel kliënte (met uitsluiting van kategorie 1 kliënte) in die mark met 'n goeie kredietgeskiedenis en 'n gesonde finansiële posisie en terugbetaalvermoë.
- Kategorie 3 en 4 kliënt:** Verteenwoordig 'n breë basis van kliënte wat wissel vanaf beginnerboere met relatief swakker balansstate, tot produsente wat in 'n oorlewingstryd gewikkel is. Die beleid is streng met betrekking tot hierdie kategorie kliënte en krediet sal slegs verleen word onder omstandighede van hoë sekuriteitsposisie, spesifieke doelgemaakte lae-risiko finansieringsprodukte en waar ons van mening is dat die kliënt wel die potensiaal het om te herstel na 'n sterker posisie.
- Ander:** Rekeninge word geëvalueer op die basis waarop die rekening hanteer word en is ten volle versekureer.

Teenpartyrisiko

Die kredietkrisis rig generies vrae met betrekking tot die finansiers se vermoë en bereidwilligheid om te finansier. Absa en Land Bank as hoof finansiers word beskou as 'n uitstekende teenparty en is binne die aanvaarbare vlakke van teenpartyrisiko. Teenpartyrisiko wat verband hou met krediet verleen aan kliënte, word aktief bestuur en is ook binne aanvaarbare vlakke.

20.1.3 Likiditeitsrisiko

Die Groep monitor die likiditeitsrisiko by wyse van 'n kontantvloei-beplannings- en sekuriteitsmodel.

Die Groep neem die vervaldatum van sy onderskeie bates in ag en befonds die bedrywighede deur 'n balans te verkry tussen die optimale finansieringsmeganisme en die onderskeie finansieringsprodukte wat insluit bankoortrekkings, korttermynlenings, kommoditeitsfinansiering en ander krediteure. Die onderskeie vervaldatums van skuld sien soos volg daaruit:

GROEP						
Skuld – 2012	Totaal	Betaalbaar binne 1 maand	Betaalbaar binne 1 - 2 maande	Betaalbaar binne 2 - 6 maande	Betaalbaar binne 6 - 12 maande	Betaalbaar na 1 - 5 jaar
	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm	R'm
Nie-bedryfslaste						
Rentedraende lenings	657	-	-	-	-	657
Langtermyn-aansporingsbonusse	7	-	-	-	-	7
Uitgestelde belasting	205	-	-	-	-	205
	869	-	-	-	-	869
Bedryfslaste						
Rentedraende lenings	970	164	23	8	775	-
Handelsrekeninge en ander bedrae betaalbaar	468	322	138	-	-	8
Ander	82	-	57	11	11	3
	1 520	486	218	19	786	11
Totale laste	2 389	486	218	19	786	880

20.2 BESIGHEIDSRISIKO'S

20.2.1 Operasionele risiko's

Toegang tot graan

Die risiko bestaan dat Senwes nie in staat is om toegang tot volumes graan binne sy geografiese basis te kan volhou of verhoog nie en waar die gepaardgaande impak op sy graaninkomste beduidend kan wees. Verminderde toegang tot graanvolumes kan die gevolg wees van die volgende:

- Verminderde aanplantings – Die verskynsel van verminderde aanplantings impakteer Senwes op verskeie besigheidsvlakke. Modelle is ontwikkel en word bestuur om die impak van aansienlike afwaartse aanplantings te verminder.
- Droogtes – Die veranderinge in klimaatstoestande hou 'n wesenlike risiko vir Senwes in en die verkoop van produkte word beduidend hierdeur beïnvloed. Modelle is ontwikkel en finansiële instrumente word gebruik om die potensiële impak van droogtes te verminder.
- Mededingende alternatiewe bergingstrukture – Alternatiewe bergingstrukture word aangespreek deur innoverende marktransaksies en die instandhouding van goeie produsenteverhoudinge. Verskille tussen produkaanbiedinge is ook aangespreek in die mark. Logistieke oplossings en befondsing van graankopers is addisionele risikoverminderingsmaatreëls.
- Onbehoorlike bestuur van transformasie en grondhervorming kan 'n aansienlike uitwerking op produksie hê. Senwes, in samewerking met die betrokke regeringsdepartemente, soek na lewensvatbare opsies en die implementering van sulke opsies met inagneming van die SEB-beleid.

Menslike kapitaal – skaarsheid en behoud van talent

Toegang tot en behoud van uitstaande personeel is een van die hoekstene van goeie prestasie. Suid-Afrika voer tans 'n stryd teen skaarsheid van talent weens verskeie redes. Daarbenewens het Senwes self 'n relatiewe jong talentprofiel, wat op sigself probleme veroorsaak ten opsigte van die behoud van talent weens die beweeglikheid daarvan. 'n Bydraende faktor is die feit dat Senwes hoofsaaklik in plattelandse gebiede geleë is terwyl baie jong mense eerder in die groter metropole wil woon waar daar meer loopbaanvooruitsigte is. Ten einde hierdie risiko te verminder en as deel van 'n omvattende strategie ten opsigte van die behoud van talent, is toepaslike vergoeding- en aansporingskemas geïmplementeer en word voldoende geleenthede vir groei gebied deur opleiding en praktiese blootstelling. Opvolgbeplanning en die identifisering van talent geniet ook voldoende aandag.

20.2.1 Operasionele risiko's (Vervolg)

Bedryfsrisiko

Bedryfsrisiko verwys na gebeure wat nie deur menslike foute veroorsaak word nie en vorm deel van die normale verloop van besigheid. Die gebeure kan insluit die onderbreking van operasionele prosesse op kritiese tye, onvoorsiene wagtydperke op voorraadbestellings en die tekort aan noodsaaklike dienste wat die voortsetting van besigheid verseker as enkele voorbeelde.

Diefstal en bedrog

Die huidige ekonomiese toestande gee aanleiding tot 'n verhoogde moontlikheid van diefstal en bedrog. Die diversiteit van die Groep se aktiwiteite verhoog die moontlikhede hiervan verder. Dit word ook verder verhoog deur die ingewikkelde aard van sekere aktiwiteite wat spesifieke nakoming en kontrole vereis. Herfokus van besigheidsproesse, 'n kultuurprogram, herontwerp van aanstellingspraktyke en die opgradering van fisiese kontroles is van die bestuursaksies wat in proses is ten einde die risiko tot 'n aanvaarbare vlak te beperk.

20.2.2 Regsrisiko

Nie-nakoming van kontrakte

Die feit dat Senwes kontrakte sluit met produsente sowel as kopers hou 'n risiko in wanneer omstandighede lei tot die nie-nakoming van kontraktuele verpligtinge. Hierdie omstandighede kan ontstaan as gevolg van droogte of aansienlike prysveranderinge. Behoorlike evaluasie en akkreditasie sowel as die monitering van die vloei van die oes, speel 'n belangrike rol om hierdie risiko aan te spreek. Verder word die kontrakgrootte per teenparty beperk tot 'n sekere gewig van sy langtermyn gemiddelde opbrengs. Marktendense wat kan lei tot nie-nakoming van kontrakte word deeglik gemonitor en strategieë om hierdie risiko te verskans word ingestel wanneer nodig. Hierdie instrumente word ingesluit in die waardes aangedui in aantekening 16.

Regsaksies

Die Groep is betrokke by sekere regsaksies soos bespreek in aantekening 17.1.

Die moontlikheid bestaan altyd dat verliese vir die Groep mag ontstaan, terwyl regsadvies op 'n positiewe uitslag vir Senwesbel en Senwes dui. Die moontlikheid van verliese word voortdurend oorweeg en geëvalueer en word aan die Risiko- en Volhoubaarheidskomitee en die Direksie gerapporteer.

20.2.3 Strategiese risiko

Volhoubaarheids- en reputasierisiko

Die moontlikheid bestaan dat sekere gebeure of persepsies aanleiding kan gee tot onsekerheid by sommige belanghebbendes. Dit kan negatief impakteer op die besigheid wat met die Groep gedoen word of die aandeelwaarde.

Die risikobestuursproses oorweeg alle relevante aksies, gebeure en omstandighede wat 'n uitwerking kan hê op die reputasie van die maatskappy. In die proses word ook gepoog om die omvang van die uitwerking op die reputasie te bepaal. Toepaslike maatreëls en strukture is in plek gestel om gebeure tydig en effektief te hanteer.

Die risikoproses identifiseer ook gebeure wat druk plaas op die volhoubaarheid van die Groep. Die proses identifiseer areas vir die implementering van aksieplanne wat volhoubare winsgewendheid verseker.

20.2.4 Stelselrisiko

Die maatskappy steun beduidend op tegnologie. Die risiko met betrekking tot argivering, kapasiteit, toepaslikheid, data-integriteit, integrasie en aanpasbaarheid is van die vernaamste risiko's. 'n Behoorlike IT-strategie met die nodige stuurkomitee is in plek en formele veranderinge, projek- en integrasiebestuur word hierop toegepas.

20.3 OMGEWINGSRISIKO

20.3.1 Weer- en klimaatrisiko

Verwys paragraaf 20.2.1.

20.3.2 Politieke risiko

Verwys paragraaf 20.2.1.

20.4 BILLIKE WAARDE

Alle finansiële instrumente word teen drawaardes weerspieël. Die drawaardes is redelike beramings van die markverwante billike waardes.

21. VERDIENSTE PER AANDEEL EN DIVIDENDE

21.1 VERDIENSTE PER AANDEEL

'n Geweegde gemiddelde getal uitgereikte aandele van 105 037 779 (2011 – 101 890 203) is gebruik in die onderstaande berekenings. Die verdienste is bereken op wins toeskryfbaar aan aandeelhouders.

21.1.1 Verdienste per aandeel is bereken op grond van wins van R337 miljoen (2011 – R83 miljoen) toeskryfbaar aan gewone aandele.

21.1.2 Verdienste per aandeel uit bedrywe is bereken op grond van wins van R337 miljoen (2011 – R83 miljoen).

21.1.3 Wesensverdienste per aandeel is bereken op grond van wins van R89 miljoen (2011 – R83 miljoen).

21.1.4 Rekonsiliasie tussen verdienste en wesensverdienste is as volg:

	GROEP	
	2012 R'm	2011 R'm
Verdienste soos per staat van omvattende inkomste	337	83
Aansuiwerings:		-
Hermetingswins	(219)	-
Herstruktureringkoste	20	-
Oorskot met verkryging	(4)	-
Waardedaling en aanpassings op silo's en ander geboue	(51)	-
Wins met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	(2)	-
Verlies op buitelandse valuta	8	-
Wesensverdienste	89	83
Verdienste per aandeel (sent)	320,9	81,3
Wesensverdienste per aandeel (sent)	84,7	81,3

Alle aansuiwerings word getoon op 'n na-belaste basis.

21.2 DIVIDENDE BETAAL EN VOORGESTEL

	MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm
Verklaar en betaal gedurende die jaar :		
Dividende op gewone aandele:		
Finale dividend vir 2011 – 14 sent (2010 – 10,5 sent)	14	11
Interim dividend 2012 – 6 sent (2011 – 6 sent)	6	6
Tweede interim dividend 2012 – 13 sent (2011 – nul sent)	13	-
Totale dividend betaal	33	17
Voorgestel vir goedkeuring by die algemene jaarvergadering (nie erken as 'n verpligting op 30 April)		
Dividende op gewone aandele:		
Finale dividend 2012 – 9 sent (2011 – 14 sent)	9	14

22. VERWANTE PARTY-TRANSAKSIES

22.1 FILIALE

Die finansiële state sluit die resultate van die filiale soos gelys in. Die onderstaande tabel lys die totaal van die transaksies per filiaal:

	% belang	Inkomste ontvang vanaf filiale	Bedrag verskuldig (aan)/deur filiale
2012	R'm	R'm	R'm
Senwes Beperk	58,8%	3	26
JD Implemente (Edms) Bpk*	50%	1	8
Senwes Capital (Edms) Bpk*	100%	-	(3)
Senwes Bpk – geïnkorporeer in Malawi*	100%	-	30
Senwes International Holdings (Edms) Bpk*	100%	-	14
Univision Broker Services (Edms) Bpk*	100%	1	(18)
Univision Financial Services (Edms) Bpk*	100%	3	18
Totaal		8	75

* Indirekte belange

Senwesbel Beperk het dividende van R76 miljoen (2011 – R16 miljoen) vanaf Senwes Beperk ontvang.

Univision Financial Services (Edms) Bpk besit 100% belang in Univision Broker Services (Edms) Bpk. Senwes Beperk hou weer 'n direkte belang in Univision Financial Services (Edms) Bpk en daardeur 'n indirekte belang in Univision Broker Services (Edms) Bpk.

22.2 GEASSOSIEERDES

Besonderhede van transaksies met geassosieerdes word gelys in die onderstaande tabel:

	% belang		Transaksies met verwante partye		Bedrag verskuldig deur geassosieerdes
	2012	2011	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm
Senwes Beperk	-	41,2%	-	3	28
Bunge Senwes (Edms) Bpk*	50%	-	200	-	39
Grainovation (Edms) Bpk*	50%	-	(323)	-	1
Grain Silo Industrie (Edms) Bpk*	26%	-	-	-	-
Grasland Ondernemings (Edms) Bpk*	50%	-	1	-	-
Silo Certs (Edms) Bpk	42,5%	-	-	-	3

* Indirekte belange

Senwes Beperk is vir die 2012 finansiële jaar as 'n filiaal verantwoord en besonderhede van verwante party transaksies word in aantekening 22.1 getoon.

22.3 HANDELSDEBITEURE ONTVANGBAAR – DIREKTEURE EN UITVOERENDE BESTUUR

Handelsdebiteure ontvangbaar bestaan uit produksiekredietrekeninge en ander rekeninge waarvoor klante van die Senwes maatskappy kwalifiseer. Die toestaan van krediet, terugbetalingsvoorwaardes en rentekoerse ten opsigte van lenings is in ooreenstemming met maatskappybeleid. Hierdie bedrae word ingesluit in handels- en ander rekeninge ontvangbaar volgens normale kredietterme en -voorwaardes.

	GROEP
	2012 R'm
Verwante partye – handelsdebiteure ontvangbaar	25

22.4 DIREKTEURVERGOEDING (NIE-UITVOEREND)

	MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm
Nie-uitvoerende direkteure	0,6	0,5

Die direkteure se vergoeding is nie in die werknemerskoste, soos getoon in aantekening 18.4, ingesluit nie.

22.5 ANDER SLEUTELBESTUURSPERONEEL

	GROEP
	2012 R'm
Salarisse	15
Aansporingsbonusse	10
Totale vergoeding aan sleutelbestuur	25
Aantal sleutelbestuurspersoneel op jaareinde	16

Die vergoeding van hierdie personeel word in werknemerskoste ingesluit, soos getoon in aantekening 18.4.

22.6 KONTANTVEREFFENDE AANDEELGEBASEERDE TRANSAKSIE

Verwys na aantekening 12.1.2 vir inligting rakende die kontantvereffende aandeelgebaseerde transaksie waarin sommige direkteure ook deelneem.

22.7 INLIGTING OOR DIREKTEURE SE DIENSTERMYNE EN AANDEELHOUDING

Verwys na die statutêre direkteursverslag vir inligting rakende die nie-uitvoerende direkteure.

	MAATSKAPPY			
	2012		2011	
	Aantal aandeelde	% van totale aandeelde	Aantal aandeelde	% van totale aandeelde
Direk				
Nie-uitvoerende direkteure	13 045 459	10,9	11 541 434	11,4
Indirek				
Nie-uitvoerende direkteure	15 307 426	12,8	13 199 825	13,1
Totale direkte en indirekte belang	28 352 885	23,7	24 741 259	24,5

Portefeulje-grootte	MAATSKAPPY							
	2012				2011			
	Getal aandeelhouers	%	Getal aandeelde	%	Getal aandeelhouers	%	Getal aandeelde	%
1 - 1 000	799	28,01	289 133	0,24	832	28,44	298 504	0,30
1 001 - 5 000	663	23,25	1 706 105	1,42	680	23,24	1 753 402	1,73
5 001 - 30 000	897	31,45	12 949 035	10,80	914	31,24	13 152 696	13,01
30 001 - 100 000	359	12,59	19 013 438	15,85	374	12,78	19 225 859	19,02
100 001 en meer	134	4,70	85 991 028	71,69	126	4,30	66 632 824	65,93
	2 852	100,00	119 948 739	100,00	2 926	100,00	101 063 285	100,00

Op jaareinde is die vyf grootste aandeelhouers van Senwesbel soos volg:

	MAATSKAPPY	
	Getal Aandeelde	% belang
	2012	2012
JE Grobler	10 443 799	8,7
JDM Minnaar	10 000 000	8,3
Langeluk Beleggings (Edms) Bpk	4 474 994	3,7
Barrani Boerdery Bpk	4 103 190	3,4
JJ Minnaar	4 086 956	3,1

Aandeelhouding van direkteure:

	MAATSKAPPY	
	Getal Aandele	
Direk en indirek	2012	2011
JDM Minnaar	10 000 000	7 111 480
JE Grobler	10 443 799	7 569 031
WH van Zyl	-	7 050 000
JAE Els	2 000 002	1 515 151
NDP Liebenberg	1 000 000	835 000
AJ Kruger	822 128	660 597
JJ Minnaar	4 086 956	-

23. REKONSILIASIE VAN WINS VOOR BELASTING MET KONTANT DEUR BEDRYFSAKTIWITEIT-TE VOORTGEBRING

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Wins voor belasting	480	84	50	14
Nie-kontant aansuiwerings van wins voor belasting na netto kontantvloei:	(300)	(90)	(59)	(20)
Depresiasie	27	-	-	-
Wins met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	(2)	-	-	-
Ander bedryfsinkomste	(2)	-	(76)	(16)
Finansieringsinkomste	(100)	(4)	(4)	(4)
Finansieringskoste	72	-	21	-
Wins vanaf geassosieerdes	(36)	(86)	-	-
Waardedaling en terugskrywings – geboue	(51)	-	-	-
Hermetingswins	(219)	-	-	-
Oorskot met verkryging	(4)	-	-	-
Verandering in billike waarde van afgeleide finansiële instrumente	(23)	-	-	-
Toename in voorsienings en nie-kontant items	38	-	-	-
Kontant deur bedryfsaktiwiteite voortgebring	180	(6)	(9)	(6)

24. VERANDERING IN BEDRYFSKAPITAAL

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Afname in voorraad	1 045	-	-	-
Toename in handels- en ander rekeninge ontvangbaar	(806)	-	-	-
Toename in agentskapsgraandebiteure	(20)	-	-	-
(Afname)/toename in handels- en ander rekeninge betaalbaar	(93)	(1)	1	(1)
Afname in rentedraende bedryfslenings	(214)	-	-	-
Verandering in bedryfskapitaal	(88)	(1)	1	(1)

25. BELASTING BETAAL

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012 R'm	2011 R'm	2012 R'm	2011 R'm
Belasting betaalbaar aan die begin van die jaar	(1)	(1)	(1)	(1)
Openingsaldo van Senwes Groep belasting betaalbaar op 1 September 2011	(34)	-	-	-
Bedrae teen die staat van omvattende inkomste gedebiteer	(66)	(1)	(1)	(1)
Belasting betaalbaar aan die einde van die jaar	8	1	1	1
Belasting betaal	(93)	(1)	(1)	(1)

26. OPBRENGS MET VERKOOP VAN EIENDOM, AANLEG EN TOERUSTING

	GROEP
	2012 R'm
Drawaarde van bates verkoop	1
Wins met verkoop	2
Opbrengs met verkoop	3

27. ANDER LENINGS ONTVANGBAAR

	GROEP
	2012 R'm
Toename in ander lenings ontvangbaar	(36)

28. NETTO KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIWITEITE

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012	2011	2012	2011
	R'm	R'm	R'm	R'm
Regte-uitgifte	87	87	87	87
Absa lening: Senwesbel	215	215	215	215
Absa lening: Senwes	100	-	-	-
Ander finansieringsaktiwiteite	3	-	-	-
Totaal	405	302	302	302

29. DIVIDENDE BETAAL

	GROEP		MAATSKAPPY	
	2012	2011	2012	2011
	R'm	R'm	R'm	R'm
Bedrae gedebiteer teen ander omvattende inkomste	(85)	(17)	(33)	(17)
Dividende betaal	(85)	(17)	(33)	(17)

30. ONBENUTTE FINANSIERINGSFASILITEITE

Die Groep het onbenutte korttermynleningsfasiliteite van R188 miljoen, deur middel van sessies en verpanding van produksiekredietdebiteure asook silobergings- en silohanteringsdebiteure verseker. Die Groep het ook 'n onbenutte langtermynleningsfasiliteit (SPV) van R550 miljoen, wat verseker is deur 'n eerste verband oor silobates. Die Groep het van tyd tot tyd kommoditeitsfinansieringstransaksies aangegaan en die finansiers het 'n onbeperkte apyt getoon vir dié tipe finansiering. Die kommoditeitslening is egter beperk tot die waarde van die kommoditeit en die verskanste afgeleide instrument wat as sekuriteit voorsien kan word.

1. AANBIEDINGSGRONDSLAG

Die finansiële state word op die historiese-kostegrondslag opgestel, met uitsondering van afgeleide finansiële instrumente en beskikbaar-vir-verkoop finansiële bates wat teen billike waardes getoon word. Die drawaardes van verskanste bates en laste word aangepas om veranderinge in die billike waardes weens die verskanste risiko's te weerspieël. Die finansiële state word in rand opgestel en alle waardes tot die naaste miljoen rand (R' 000 000) afgerond, tensy anders aangedui word.

1.1 STAAT VAN VOLDOENING

Die finansiële state van die Senwesbel Beperk en al sy filiale, gesamentlike ondernemings en geassosieerdes ("Groep") is opgestel in ooreenstemming met en voldoen aan die vereistes van "International Financial Reporting Standards" ("IFRS") soos uitgereik deur die "International Accounting Standards Board" ("IASB") en ook ooreenkomstig die Suid-Afrikaanse Maatskappywet, 2008 wat van toepassing is op maatskappye wat verslag doen onder IFRS.

1.2 VERANDERING IN REKENINGKUNDIGE BELEID EN OPENBAARMAKING

Afgesien van aanvaarding van die onderstaande nuwe standpunte en interpretasie van standpunte wat in hierdie finansiële state effektief vanaf 1 Mei 2011 geïmplementeer is, is die rekenINGKUNDIGE beleid konsekwent toegepas met dié van die vorige finansiële jaar.

- *IAS 24 – Verwante party openbaarmaking (Gewysig)*

Die IASB het 'n wysiging aan IAS 24 aangebring wat die definisie toelig van 'n verwante party ten einde die identifisering van sodanige verhoudings te vereenvoudig en om onkonsekwentheid ten opsigte van die toepassing daarvan te elimineer. Die gewysigde standpunt stel 'n gedeeltelike vrystelling van openbaarmakingsvereistes vir regeringsverwante ondernemings bekend. Die Groep voorsien nie dat dit enige impak sal hê op sy finansiële posisie of prestasie nie.

- *Verbetering tot IFRS'e (uitgereik in Mei 2010)*

Die IASB-uitgereikte verbeteringe tot IFRS, 'n omnibus van wysigings tot IFRS standaard. Die verbeteringe word hoofsaaklik uitgereik met die doel om onkonsekwentheid te verwyder en om bewoording duideliker te maak. Die aanvaarding van die wysigings het nie enige impak op die finansiële posisie of prestasie van die Groep gehad nie. Die wysigings word hieronder gelys:

- IFRS 3 Besigheidskombinasies
- IFRS 7 Finansiële Instrumente: Openbaarmaking
- IAS 1 Aanbieding van Finansiële State
- IAS 27 Gekonsolideerde en Afsonderlike Finansiële State
- IAS 34 Tussentydse Finansiële State

- *IFRIC 14 Vooruitbetaling van 'n minimum befondsingsvereiste (Gewysig)*

Die wysiging verskaf leiding met betrekking tot die assessering van die verhaalbare bedrag van 'n netto pensioenbates. Die wysiging laat 'n onderneming toe om die vooruitbetaling van 'n toekomstige dienskosse as 'n bate te hanteer. Daar word nie voorsien dat die wysiging 'n impak op die finansiële state van die Groep sal hê nie.

- *IFRIC 19 Eliminerings van finansiële laste deur ekwiteitsinstrumente*

Die interpretasie maak dit duidelik dat ekwiteitsinstrumente wat aan 'n krediteur uitgereik is om 'n finansiële las te elimineer, as teenprestasie kwalifiseer. Die ekwiteitsinstrumente wat uitgereik is, word teen billike waarde gemeet. In gevalle waar dit nie op 'n betroubare wyse gemeet kan word nie, word die instrumente teen die billike waarde van die las wat geëlimineer is, gemeet. Enige wins of verlies word onmiddellik as 'n wins of verlies erken. Die aanvaarding van hierdie interpretasie sal geen effek op die finansiële state van die Groep hê nie.

1.3. NUWE STANDPUNTE, INTERPRETASIES, EN AANPASSINGS

Standpunte wat reeds uitgereik is maar nog nie effektief was met die uitreiking van die Groep se finansiële state nie, word hieronder gelys. Die lys is van Standpunte en interpretasies uitgereik, wat die Groep verwag van toepassing te wees op 'n toekomstige datum. Die Groep is van voorneme om die standpunte te implementeer wanneer hulle effektief raak.

- IAS 1 Aanbieding van Finansiële State – Aanbieding van items in ander omvattende inkomste (Gewysig)
- IAS 12 Uitgestelde Belasting: Vordering van onderliggende bates (Gewysig – Voorheen ED 2010/11)
- IAS 19 Werknemervoordele (Gewysig)
- IAS 27 Afsonderlike Finansiële State (soos hersien in 2011)
- IAS 28 Beleggings in Geassosieerdes en Gesamentlike Ondernemings (soos hersien in 2011)
- IAS 32 Finansiële Instrumente: Aanbieding (Gewysig) – Verrekening van Finansiële Bates en Finansiële Laste
- IFRS 1 Uitermatige hiper-inflasie en verwydering van vaste datums vir eerste-maal implementeerders (Gewysig)
- IFRS 7 Finansiële Instrumente: Openbaarmaking (Gewysig)
- IFRS 7 Finansiële Instrumente: Openbaarmaking – Oordrag van Finansiële Bates en Finansiële Laste (Gewysig)
- IFRS 9 Finansiële Instrumente Klassifikasie en Meting
- IFRS 10 Gekonsolideerde Finansiële State
- IFRS 11 Gesamentlike reëlings
- IFRS 12 Openbaarmaking van Belange in Ander Entiteite
- IFRS 13 Billikewaardemeting

Die Groep is besig om die effek van hierdie standpunte te evalueer en alhoewel daar nie verwag word dat dit 'n beduidende impak op die Groep se resultate sal hê nie, mag voorlegging en addisionele openbaarmaking nodig wees.

2. WESENLEKE REKENINGKUNDIGE BELEIDE

2.1 BASIS VAN KONSOLIDASIE

Die gekonsolideerde finansiële state bevat die finansiële state van Senwesbel Bpk, sy filiale, gesamentlike ondernemings en geassosieerdes soos op 30 April 2012.

2.1.1 Filiale en spesiale doel entiteite

Filiale is entiteite waar beheer oor die entiteite se bedryfs- en finansiële beleide uitgeoefen kan word om voordeel uit aktiwiteite te trek of waarin die Groep die meerderheid van die stemreg besit.

Filiale word ten volle gekonsolideer vanaf datum van verkryging, wat die datum is waarop beheer verkry is, tot en met die datum waar beheer oor filiale tot 'n einde kom. Die finansiële state van die filiale is opgestel volgens dieselfde verslagdoeningsdatum as die houermaatskappy met ooreenstemmende rekeningkundige beleide. Intergroeptransaksies, saldo's en ongerealiseerde winste en verliese tussen entiteite in die Groep word geëlimineer asook dividende.

Verliese van filiale word toegedeel aan die nie-beherende belang selfs al lei dit tot 'n negatiewe saldo. Verandering in die eienaarskapbelang in 'n filiaal sonder die verlies van beheer word as 'n ekwiteitstransaksie te boek gestel.

Spesiale doel entiteite is entiteite waar die Groep die reg hou om beheer oor die entiteite uit te oefen en hulle word in die Groep finansiële state gekonsolideer. Die gekonsolideerde finansiële jaarstate sluit die bates en laste van al die filiale en hulle resultate vir die jaar in. In die geval van 'n verkryging of 'n verandering in belang gedurende die jaar, word die resultate van die betrokke filiale ingesluit vanaf die datum van effektiewe beheer of tot die effektiewe datum waarop effektiewe beheer geëindig het. Al die filiale het dieselfde finansiële jaareinde en rekeningkundige beleid as die houermaatskappy.

Enige voorsienings vir beleggingafskrywings as gevolg van opgehoopde verliese wat in die entiteit ontstaan, word met konsolidasie teruggeskryf. Waar waardedalings plaasvind, word dit teen die betrokke bateklas verantwoord. Belegging in filiale op maatskappyvlak word getoon teen kosprys min enige voorsienings vir waardedalings.

2.1.2 Gesamentlike ondernemings

Gesamentlike ondernemings is sakeondernemings waarin die Groep, tesame met een of meer ander entiteite, 'n ekonomiese aktiwiteit beoefen wat aan gesamentlike beheer onderworpe is. Die groep se belang in gesamentlike ondernemings word volgens die ekwiteitsmetode verantwoord. In die toepassing van die ekwiteitsmetode, word die Groep se aandeel van opgehoopde behoue verdienste en bewegings met betrekking tot reserwes vanaf die effektiewe datum waarop die maatskappy 'n gesamentlike onderneming geword het tot op die effektiewe datum van vervreemding, in ag geneem.

Met die ekwiteitsmetode word die belegging in gesamentlike ondernemings gedra in die staat van finansiële posisie teen kosprys plus na-verkrygingsveranderinge in die Groep se aandeel in die netto bates van die gesamentlike ondernemings. Klandisiewaarde wat verband hou met die gesamentlike ondernemings is ingesluit in die drabedrag van die belegging en word nie geamortiseer of apart getoets vir waardedaling nie. Die aandeel van die resultate van die bedrywe van gesamentlike ondernemings word gereflekteer in wins of verlies. Waar daar 'n verandering erken is in ander omvattende inkomste van die gesamentlike ondernemings, erken die Groep sy belang in enige veranderinge en openbaar dit waar van toepassing, in die staat van verandering in ekwiteit. Ongerealiseerde winste en verliese in transaksies tussen die Groep en gesamentlike ondernemings word geëlimineer tot die omvang van die belang in die gesamentlike ondernemings.

Die gedeelte van die wins van gesamentlike ondernemings word ingesluit in wins of verlies. Dit is die wins toedeelbaar aan die ekwiteitshouers van die gesamentlike ondernemings en gevolglik is dit die wins na belasting en nie-beherende belang in die filiale van die gesamentlike ondernemings. Aanpassings word gemaak waar die rekeningkundige tydperk van die gesamentlike ondernemings nie in oorstemming is met die van die Groep nie.

Na die toepassing van die ekwiteitsmetode, bepaal die Groep met elke verslagdoeningsdatum of die belegging in die gesamentlike ondernemings addisionele waardedalings sal ondergaan. Die Groep bepaal op elke verslagdoeningsdatum of daar enige aanduiding is dat die belegging in die gesamentlike ondernemings waardedaling ondergaan het. Indien dit die geval is, bereken die Groep die bedrag van die waardedaling as die verskil tussen die verhaalbare bedrag van die gesamentlike onderneming en sy drabedrag en erken die bedrag in wins of verlies.

Senwesbel Beperk besit geen belang in 'n gesamentlike onderneming op maatskappyvlak nie.

2.1.3 Beleggings in geassosieerdes

Die Groep se beleggings in geassosieerdes word rekeningkundig verantwoord deur gebruik te maak van die ekwiteitsmetode. 'n Geassosieerde is 'n entiteit waarin die Groep beduidende belang het. Verkryging van aandele in beleggings word aangetoon as finansiële bates beskikbaar vir verkoop totdat beduidende invloed verkry is in daardie belegging en die belegging as 'n geassosieerde getoon word.

Met die ekwiteitsmetode word die belegging in die geassosieerde gedra in die staat van finansiële posisie teen kosprys plus na-verkrygingsveranderinge in die Groep se aandeel in die netto bates van die geassosieerde. Klandisiewaarde wat verband hou met die geassosieerde is ingesluit in die drabedrag van die belegging en is nie geamortiseer of apart getoets vir waardedaling nie. Die aandeel van die resultate van die bedrywe van geassosieerdes word gereflekteer in wins of verlies. Waar daar 'n verandering erken is in ander omvattende inkomste van die geassosieerde, erken die Groep sy belang in enige veranderinge en openbaar dit waar van toepassing, in die staat van verandering in ekwiteit. Ongerealiseerde winste en verliese op transaksies tussen die Groep en die geassosieerdes word geëlimineer tot die omvang van die belang in die geassosieerdes.

Die gedeelte van die wins van die geassosieerde word ingesluit in die wins of verlies. Dit is die resultaat toegedeel aan die ekwiteitshouers van die geassosieerde en daarom is die resultaat na belasting en nie-beherende belang in die filiale van die geassosieerdes. Aanpassings is gemaak waar die rekeningkundige tydperk van die geassosieerde nie in ooreenstemming is met die van die Groep nie.

Na die toepassing van die ekweitsmetode, bepaal die Groep met elke verslagdoeningsdatum of die belegging in die geassosieerde addisionele waardedaling sal ondergaan. Die Groep bepaal op elke verslagdoeningsdatum of daar enige aanduiding is dat die belegging in die geassosieerde waardedaling ondergaan het. Indien dit die geval is, bereken die Groep die bedrag van die waardedaling as die verskil tussen die verhaalbare bedrag van die geassosieerde en sy drabedrag en erken die bedrag in wins of verlies.

Waar 'n toename in die belang van 'n geassosieerde tot gevolg het dat die geassosieerde as 'n filiaal verantwoord moet word, word die drabedrag van die geassosieerde op datum van verkryging teen die billike waarde erken. Die verskil tussen die drabedrag van die geassosieerde en die billike waarde word in wins en verlies erken. Die nie-beherende belang op datum van verkryging word teen billike waarde erken.

Met verlies van beheer of beduidende invloed oor die geassosieerdes in die Groep word die oorblywende belegging daarvan erken en gemeet teen billike waarde. Die verskil tussen die drabedrag van die geassosieerde tydens verlies aan beduidende invloed en die billikewaarde-bewegings van die oorblywende belegging, asook opbrengs van verkoop daarvan word in wins en verlies erken.

2.1.4 Ander beleggings

Ander beleggings word teen billike waarde erken, insluitend alle direkte toeskryfbare verkrygingskoste wat met die belegging geassosieer word. Na aanvanklike erkenning word beleggings wat as beskikbaar-vir-verkoop geklassifiseer word, volgens hulle billike waarde aangepas. Winste of verliese voorspruitend uit billike waarde-aanpassings aan hierdie beleggings, word direk in ander omvattende inkomste erken. Sodra die belegging verkoop of vervreem word, word die opgehoopde wins of verlies wat voorheen in ander omvattende inkomste aangepas is, as deel van wins of verlies in die staat van omvattende inkomste ingesluit.

2.2 BUITELANDSE VALUTA

2.2.1 Buitelandse transaksies

Transaksies in buitelandse valuta word omgeskakel teen toepaslike heersende sigkoerse op die transaksiedatums. Monetêre bates en/of laste in buitelandse valuta word teen toepaslike heersende sigkoerse op verslagdoeningsdatum omgerek. Valutaverskille wat by vereffening of verhaling van sodanige transaksies ontstaan, word erken in wins of verlies.

2.2.2 Buitelandse bedrywighede

Die resultate en finansiële posisie van alle Groep entiteite (waarvan nie een die valuta betaalmiddel van 'n hiper-inflasioneêre ekonomie het nie) wat 'n funksionele valuta verslagdoeningsgeldeenheid het wat verskil van die maatskappy se geldeenheid, word as volg hanteer:

- i) Bates en laste teen die sluitingsvalutakoers op rapporteringsdatum
- ii) Inkomste- en uitgawe-items word omgeskakel teen die gemiddelde valutakoers (tensy hierdie gemiddeld nie 'n redelike benadering is van die kumulatiewe effek van die koerse soos op transaksiedatums nie, in welke geval inkomste en uitgawes omgeskakel sal word op die datums van die transaksies)
- iii) Alle omrekeningsverskille word in die staat van ander omvattende inkomste erken

Tydens vervreemding van buitelandse bedrywe, word die deel van ander omvattende inkomste wat verband hou met die betrokke buitelandse bedryf in wins of verlies erken. Klandisiewaarde en billikewaarde-aanpassings voortspruitend uit die verkryging van 'n buitelandse entiteit word hanteer as bates en laste van die buitelandse entiteit en omgeskakel teen die sluitingskoers op die verslagdoeningsdatum.

2.3 EIENDOM, AANLEG EN TOERUSTING

Eiendom, aanleg en toerusting word gehou om oor meer as een tydperk ekonomiese voordeel daaruit te genereer en word nie aangekoop om weer verkoop te word nie.

Alle eiendom, aanleg en toerusting word aanvanklik teen kosprys erken. Daarna word dit met verwysing na die kosprys van die bate min opgehoopde depresiasie en waardedalings gemeet.

- Kosprys sluit die koopprys in asook invoerheffings, nie-terugbetaalbare verkrygingsbelasting min handelskortings, hanteringskoste, installeringkoste, rehabilitasiekoste, koopkoste en vervoerkoste wat direk aan die inwerkingstelling van die bate toegeskryf is of om die bate na die ligging en nodige toestand te bring vir gebruik.
- Eiendom-, aanleg- en toerusting items met 'n kosprys van meer as R5 000 word gekapitaliseer, bates minder as R5 000 word onmiddellik teen bedryfswins afgeskryf.
- Wins en verlies met verkoop van eiendom, aanleg en toerusting word bereken op grond van hulle drawaardes en in bedryfswins verantwoord.
- Wanneer 'n wesentlike deel van eiendom, aanleg en toerusting vervang word, word die vervangde deel onderken. Die vervangende gedeelte word as 'n individuele bate erken ingevolge die herkenningskriteria met 'n spesifieke verwagte lewensduur en waardevermindering.

Die drawaardes van eiendom, aanleg en toerusting word oorweeg vir waardedaling wanneer gebeure of veranderinge in omstandighede daarop dui dat die drawaardes nie meer verhaalbaar is uit verdienvermoë of realisasie van die bates nie.

Depresiasie word oor die verwagte nuttige lewensduur teen 'n vaste paaitement-grondslag teen die volgende koerse bereken:

	%
• Grond	-
• Geboue en verbeterings	2,5 - 2,85
• Masjinerie en toerusting	7,5 - 33,3
• voertuie	20

Depresiasie begin wanneer 'n bate beskikbaar is vir gebruik, selfs al is dit nog nie in gebruik geneem nie. Elke deel van 'n item van eiendom, aanleg en toerusting met 'n beduidende kosprys vergeleke met die totale kosprys van die item, word afsonderlik gedepresieer. Grond word nie gedepresieer nie omdat dit geag word 'n onbeperkte lewensduur te hê.

Die bruikbare leeftyd en metode van depresiasie en die reswaardes van eiendom, aanleg en toerusting word jaarliks geëvalueer en indien nodig aangepas. Die evaluasie ten opsigte van bruikbare leeftyd en reswaardes van bates kan eers met sekerheid vasgestel word wanneer items van eiendom, aanleg en toerusting die einde van hul leeftyd nader. Evaluasies van bruikbare leeftyd en reswaarde kan 'n groter of kleiner depresiasie-uitgawe tot gevolg hê. Indien die reswaarde van 'n bate gelyk is aan die drawaarde daarvan, sal daar 'n verandering in raming van depresiasie wees.

2.4 VOORRAAD

Voorraad verteenwoordig bates wat gehou word vir herverkoop in die normale gang van sake om die bates vir verkoop te lewer of vir gebruik in produksieprosesse of lewering van dienste. Ingesluit in voorraadkoste is die kosprys, produksiekoste en enige koste aangegaan om dit tot die huidige ligging en toestand daarvan te bring, gereed vir die beoogde doel. Rente word nie by voorraadkoste ingesluit nie, maar erken as 'n uitgawe in die tydperk aangegaan.

Ingesluit in produksiekoste, is koste direk toeskryfbaar aan eenhede geproduseer en direkte koste soos direkte lone, salarisse en veranderlike bokoste sowel as die sistematiese toedeling van vaste produksieboekoste gegrond op die produksiefasiliteit se normale kapasiteit.

Die kosprys van handelsvoorraad word volgens die metode van geweegte gemiddelde koste bepaal, tensy dit as gevolg van die voorraad se kenmerke toepaslik is om 'n ander basis te gebruik. Voorraad se kospryse wat op 'n ander basis as geweegte gemiddelde koste bepaal word, is soos volg:

- Meganisasie heelwerktoeie Aankoopprys
- Graankommoditeite Aanvanklike kontrakprys en daarna billike waarde
- Ander voorraad Eerste in, eerste uit (EIEU)

Voorraad word teen die laagste van kosprys of netto realiseerbare waarde getoon. Netto realiseerbare waarde is die geraamde verkoopprijs in die normale gang van sake min geraamde koste wat nodig is om die verkoop te beklink. Die koste van voorraad word gemeet op grond van hulle kenmerkende eienskappe, wat betref hulle aard en gebruik.

2.5 AGENTSKAPSGRAANDEBITEURE

Agentskapsgraandebiteure verteenwoordig betalings gemaak namens derde partye ten opsigte van landbouprodukte ontvang vanaf produsente en is deur derde partye betaalbaar by lewering van landbouprodukte. Dit sluit in verkope met betrekking tot verkoopskontrakte waarvoor voorraad as sekuriteit dien.

2.6 BELASTING

Huidige belasting

Huidige inkomstebelastingbates en -laste vir die huidige verslagdoeningsperiode word gemeet teen die verwagte bedrag ontvangbaar vanaf of betaalbaar aan die belastingowerhede. Die belastingkoerse en belastingwetgewings gebruik in die berekening van die bedrag is volgens die huidige wetgewing wat van toepassing is op verslagdoeningsdatum. Die koerse en wetgewings sal van toepassing wees vir die lande waarin die Groep handel dryf en belasbare inkomste genereer.

Huidige inkomstebelasting wat van toepassing is op items wat direk in ander omvattende inkomste erken is, word erken in ander omvattende inkomste en nie in wins of verlies nie. Bestuur evalueer op 'n deurlopende basis die posisie wat ingeneem is in die belastingopgawes met betrekking tot situasies waar die toepaslike belastingowerhede belastingwetgewing en regulasies toepas op grond van interpretasie en bepalinge daarstel waar toepaslik.

Uitgestelde belasting

Voorsiening vir uitgestelde belasting ten opsigte van tydelike verskille wat tussen die belastingbasisse van bates en laste en hulle drawaardes vir finansiële verslagdoeningsdoeleindes ontstaan, word gemaak deur die heersende belastingkoerse op die jaareinde toe te pas. Die aanspreeklikheid vir uitgestelde belasting of uitgestelde belastingbates word met enige verandering in die inkomstebelastingkoerse aangepas.

Volgens hierdie metode moet die Groep voorsiening maak vir uitgestelde inkomstebelasting op waardasies van sekere nie-bedryfsbates en op die verskil tussen billike waardes en die belastingbasis van bates met verkryging. Uitgestelde belastingbates voortspruitend uit alle aftrekbare tydelike verskille word beperk tot die mate dat toekomstige belasbare inkomste waarskynlik beskikbaar sal wees waarteen die tydelike verskille benut kan word.

Die drabedrag van uitgestelde belastingbates word op elke verslagdoeningsdatum geëvalueer en verminder tot die mate dat dit nie meer waarskynlik is dat genoegsame belasbare wins beskikbaar sal wees om dit moontlik te maak dat 'n deel van die hele uitgestelde belastingbate aangewend word nie. Nie-erkende uitgestelde belastingbates word op elke verslagdoeningsdatum opnuut beoordeel en word erken in die mate dat dit waarskynlik geword het dat toekomstige belasbare inkomste dit moontlik sal maak om die uitgestelde belastingbate te verhaal.

Belasting op toegevoegde waarde

Inkomste, uitgawes en bates word erken netto van die bedrag van belasting op toegevoegde waarde behalwe:

- Waar die waarde van belasting op toegevoegde waarde aangegaan is op aankope van bates of dienste wat nie verhaal kan word van die belastingowerhede nie, sal dit in daardie gevalle as deel van die kosprys van die bate of deel van die uitgawe erken word; asook
- Debiteure en krediteure wat aangetoon word teen bedrae wat belasting op toegevoegde waarde insluit.

Die netto bedrag van belasting op toegevoegde waarde terugeisbaar vanaf, of betaalbaar aan die belastingowerheid is ingesluit in die debiteure en krediteure in die staat van finansiële posisie.

2.7 VERPLIGTING TEN OPSIGTE VAN LANGTERMYN-WERKNEMERVOORDELE

2.7.1 Aftreeverpligting

Die aftreeverpligting behels 'n omskrewre bydraeplan geregistreer in terme van die Pensioenfondswet, 1956, en die bates word deur trusteees geadministreer. Befondsing geskied ingevolge diensvoorwaardes deur middel van bydraes deur die maatskappy, deelnemende filiale asook personeel. Bydraes word in wins en verlies erken in die periode waarna dit verwys. Omrede die fondse omskrewre bydraefonds is, word enige onder-befondsing wat moontlik kan ontstaan wanneer die waardes van bates daal tot benede dié van die bydraes, deur lede geabsorbeer by wyse van verminderde voordele. Gevolglik dra die Groep geen addisionele blootstelling ten opsigte van die aftreeverpligting nie.

2.7.2 Na-aftrede mediesesorgverpligting

Voorziening vir toekomstige koste van na-aftrede mediese verpligting word teen inkomste gemaak, gegronde op 'n jaarlikse onafhanklike aktuariële waardasie. Aktuariële winste en verliese word erken in die jaar waarin dit ontstaan. Op die verslagdoeningsdatum het die voorsiening 100% van die verpligting beloop, gebaseer op sekere aanvaarde veranderings in voordele en aannames.

2.7.3 Aandeelgebaseerde betalingstransaksie

Sleutelpersoneel van die Groep ontvang vergoeding vir dienste gelewer in die vorm van aandeelgebaseerde betalingstransaksies as deel van 'n aandeel appresiasieskema (kontantvereffende aandeelgebaseerde transaksie). Die koste vir die kontantgebaseerde transaksie word oorspronklik gemeet teen billike waarde vanaf die datum toegeken deur gebruik te maak van 'n ekonomiese vooruitskattingmodel. Die model neem die terme en voorwaardes in ag volgens aantekening 12. Die billike waarde word as uitgawe erken oor die tydperk tot en met vestiging, met die erkenning van 'n ooreenstemmende verpligting. Die verpligting word ook oor die tydperk tot en met vestiging, in verhouding tot die uitgawe voorsien. Die Groep herbereken die verpligting op elke verslagdoeningsdatum tot op die datum van vereffening, en elke verandering in billike waarde word erken in wins en verlies.

2.8 KORTTERMYN-WERKNEMERSVOORDELE

Hierdie sluit normale voordele soos salarisse, lone, betaalde verlof, siekteverlof, winsdeling- en ander bonusse asook byvoordele in ten opsigte van huidige personeel en word teen inkomste gedebiteer in die tydperk waarin dit aangegaan word. 'n Voorsiening word geskep ten opsigte van die verwagte koste van aansporingsbonusse wanneer 'n wetlike of konstruktiewe verpligting bestaan en 'n akkurate beraming van die verpligting gemaak kan word.

'n Voorsiening word geskep ten opsigte van die verwagte koste van die verpligting ten opsigte van beide normale en langdiensverlofdae wat opgehoop is, omgeskakel na 'n randwaarde op jaareinde, gebaseer op die kontantekwivalent daarvan. Die nodige aanpassing word teen inkomste in wins en verlies verreken.

'n Voorsiening word geskep ten opsigte van opgelope normale dertiende tjem bonusse omdat pro rata-uitbetaling geskied indien bedanking plaasvind voor die personeellid se normale gekose uitbetalingsdatum.

Uitdienstredingsvoordele by diensbeëindiging word as 'n verpligting en uitgawe erken wanneer die onderneming verbind is om die pos voor die werknemer se normale aftrede af te skaf of wanneer voordele aangebied word om vrywillige oortollige diensbeëindiging aan te moedig. Indien dit egter onseker is wie die aanbod sal aanneem, word slegs 'n voorwaardelike aanspreeklikheid openbaar.

2.9 INKOMSTE-ERKENNING

Inkomste verteenwoordig die netto gefaktureerde waarde van goedere en dienste sowel as enige kommissie ontvang voortspruitend uit die aktiwiteite as graanhanteerder en verskaffer van versekering en finansiële dienste. Rente ontvang wat voortspruit uit kredietverskaffing word ook as inkomste getoon, maar slegs in die mate dat invordering redelik seker is. Inkomste word getoon met die uitsluiting van belasting op toegevoegde waarde. Inkomste word teen die billike waarde van die teenprestasie wat ontvang of ontvangbaar is, gemeet. Intergroepverkope word geëlimineer op groepsvlak.

Inkomste uit verkope van goedere word erken wanneer wesentliche risiko's en vergoeding van eienaarskap van die goedere aan die koper oorgedra word en dit redelik seker is dat die ekonomiese voordele van die transaksie na die onderneming sal vloei. Inkomste uit agentskapsgraandebiteure word op 'n tydsverhoudingsgrondslag erken na gelang dienste gelewer word. Inkomste uit dienste gelewer word erken deur die stadiums van voltooiing op die datum van verslagdoening in ag te neem en/of indien die resultaat daarvan redelik akkuraat bepaal kan word. Indien inkomste nie redelik akkuraat bepaal kan word nie, word die inkomste slegs erken tot die mate van verhaalbare uitgewes aangegaan.

By graanverkoopstransaksies word prysrisikoblootstelling met betrekking tot aankope verskans deur verkope aan die termynbeurs Safex. Indien die doelwit dus verskansing is, eerder as lewering aan Safex, word hierdie transaksies uit inkomste geëlimineer.

Direkte leweringstransaksies met betrekking tot brandstof, kunsmis, saad en ander boerderyinsette word uit inkomste geëlimineer omdat die aard daarvan ooreenstem met agentskapsbeginsels eerder as optrede as prinsipaal. Die onderliggende rede vir die transaksies is finansiering. Die kommissie verdien op die transaksies word as inkomste verantwoord.

Dividende ontvang uit beleggings word erken wanneer die laaste datum vir registrasie verstryk het.

2.10 FINANSIËLE BATES, FINANSIËLE LASTE EN BILLIKE WAARDE

Finansiële bates word erken wanneer die Groep die reg of toegang tot ontvangs van ekonomiese voordele het. Sodanige bates bestaan uit kontant, 'n kontraktuele reg om kontant te ontvang of enige ander finansiële bate. Finansiële laste word erken indien 'n verpligting bestaan om ekonomiese voordele oor te dra en daardie verpligting 'n kontraktuele verpligting is om kontant of enige ander finansiële bate of 'n finansiële instrument aan 'n ander entiteit oor te dra.

2.10.1 Finansiële bates teen billike waarde deur wins of verlies

Dit sluit in finansiële bates wat met aanvanklike erkenning aangewys is as finansiële bates teen billike waarde deur wins of verlies asook finansiële bates gehou vir verhandeling. Bewegings in die billike waarde van bates en veranderinge in die waarde daarvan word in wins of verlies erken. Finansiële bates word geklassifiseer as gehou vir verhandeling indien dit verkry is met die doel om dit in die nabye toekoms te verkoop. Die Groep het nie enige finansiële bates met aanvanklike erkenning aangewys as teen billike waarde deur wins of verlies nie.

2.10.2 Gehou-tot-verval-beleggings

Gehou-tot-verval-beleggings is nie-afgeleide finansiële bates met vaste of bepaalbare betalings en vaste vervaldatums en 'n definitiewe voorneme en vermoë bestaan om dit tot vervaldatum te hou. Winste en verliese word erken in wins of verlies wanneer die beleggings onderken word of waardedaling erken word, sowel as deur die amortisasie daarvan.

2.10.3 Lenings en debiteure

Lenings en debiteure is nie-afgeleide finansiële bates met vaste of bepaalbare betalings wat nie in 'n aktiewe mark gekwoteer word nie. Dit word in bedryfsbates ingesluit. In die geval van vervaldatums langer as twaalf maande na die verslagdoeningsdatum, word dit as nie-bedryfsbates geklassifiseer. Lenings en debiteure word as handels- en ander debiteure geklassifiseer, en/of as handels- en ander debiteure gefinansier deur 'n kommersiële finansierder, in die staat van finansiële posisie getoon. Lenings en debiteure word aanvanklik teen billike waarde erken. By die daaropvolgende meting word lenings en debiteure teen gearmorteerde koste volgens die effektiewe rentekoersmetode waardeur. Dit sluit in die oorspronklike faktureringsbedrag min enige voorsienings as gevolg van waardedalings.

Lenings aan filiale, geassosieerde en gesamentlike ondernemings word aanvanklik teen kosprys plus transaksiekoste, indien van toepassing, gemeet. Afbetalingsooreenkomste en termynlenings word erken teen die bruto waarde van uitstaande paaiemente min onverdiende finansieringskoste en word as drabedrag van die ooreenkoms geopenbaar. Paaiemente word verdeel tussen finansieringskoste en die kapitaaldeling van die uitstaande bedrag.

2.10.4 Finansiële bates beskikbaar-vir-verkoop

Finansiële bates beskikbaar-vir-verkoop is ekwiteitsbeleggings en skuldinstrumente en is nie-afgeleide instrumente wat óf in hierdie kategorie geklassifiseer word, óf nie in enige van die ander kategorieë geklassifiseer word nie. Na aanvanklike erkenning word finansiële bates beskikbaar-vir-verkoop gemeet teen billike waarde waar ongerealiseerde winste of verliese erken word in ander omvattende inkomste totdat die belegging onderken word of bepaal word dat waardedaling op die belegging plaasgevind het, waarna die opgelope winste of verlies voorheen in ander omvattende inkomste getoon, nou erken word in wins of verlies.

Finansiële bates word aanvanklik waardeur teen kosprys plus transaksiekoste. Transaksiekoste ten opsigte van finansiële bates geklassifiseer teen billike waarde deur wins of verlies word as 'n uitgawe hanteer. Transaksiekoste is inkrementele koste wat direk toeskryfbaar is aan die aankoop van die finansiële bate, dit wil sê koste wat nie aangegaan sou word indien die bate nie aangekoop was nie. Finansiële bates word onderken sodra die reg om kontantvloeï uit beleggings te ontvang, verval of oorgedra is en die Groep substansieel alle risiko en opbrengs van eienaarskap oorgedra het.

2.11 AFGELEIDE FINANSIËLE INSTRUMENTE

Die Groep gebruik afgeleide instrumente by die bestuur van besigheidsrisiko's. Dit word aanvanklik teen kosprys in die staat van finansiële posisie erken (wat die billike waarde op daardie datum is) en daarna teen billike waarde herwaardeer. Die metode om die gevolglike wins of verlies te erken, word bepaal deur die aard van die item wat verskans word. Die Groep erken sekere finansiële instrumente as:

- 'n Verskansing van die blootstelling aan veranderinge in die billike waarde van 'n erkende bate of las of 'n nie-erkende vaste verbintenis (billike waarde skans); of
- 'n Verskansing van die blootstelling van die verandering in kontantvloei wat toeskryfbaar is aan 'n bepaalde risiko wat geassosieer is met 'n erkende bate of las of hoogs waarskynlike vooruittransaksie (kontantvloeskans).

Verandering in die billike waarde van afgeleide instrumente wat toegewys is en as billike waarde skanse kwalifiseer, asook hoogs effektief is, word in wins of verlies verantwoord, tesame met enige verandering in die billike waarde van die verskanste bate of verpligting wat aan die verskansingsrisiko toeskryfbaar is en dus effektief met mekaar verreken. Veranderinge in die billike waarde van afgeleide instrumente wat toegedeel is en as kontantvloeskans kwalifiseer, en ook hoogs effektief is, word in ander omvattende inkomste verantwoord. Die oneffektiewe gedeelte van 'n kontantvloeskans word onmiddellik in wins of verlies erken. Indien die vooruittransaksie tot gevolg het dat 'n bate of verpligting erken word, word die wins of verlies wat vroeër in ander omvattende inkomste uitgestel is, uit ander omvattende inkomste oorgeplaas en ingesluit in die aanvanklike bepaling van die koste van die bate of verpligting. Andersins word bedrae wat in ander omvattende inkomste uitgestel is, oorgeplaas en as wins of verlies erken in dieselfde tydperk wanneer die verskanste vaste verbintenis of vooruittransaksie die wins of verlies beïnvloed.

Veranderinge in die billike waarde van enige afgeleide instrument wat nie vir verskansingsrekeningkundige verantwoording met verwysing na IAS 39 kwalifiseer nie, word onmiddellik in wins of verlies erken. Indien 'n verskansingsinstrument verval of verkoop word, of indien 'n skans nie meer aan die kriteria vir verskansingsrekeningkundige verantwoording voldoen nie, word enige kumulatiewe wins of verlies wat op daardie tydstip in ander omvattende inkomste bestaan, in ander omvattende inkomste behou en erken wanneer die vooruittransaksie finaal in wins of verlies erken word. Indien verwag word dat 'n vooruittransaksie nie meer sal plaasvind nie, word die kumulatiewe wins of verlies waarvan verslag gedoen word onmiddellik na wins of verlies oorgeplaas.

By die ontstaan van die transaksie dokumenteer die Groep die verhouding tussen die verskansingsinstrument en die verskanste item, asook die risikobestuurdoelwit en strategie vir die aangaan van verskansingstransaksies. As deel van hierdie proses word alle afgeleide instrumente as verskansings aan spesifieke bates en laste of aan spesifieke vaste verbintenisse of vooruittransaksies toegedeel. Die Groep dokumenteer ook waardasies, by ontstaan en deurlopend, om te bepaal of die afgeleide instrument wat in verskansingstransaksies gebruik word, wel hoogs effektief is om die veranderinge in billike waarde of kontantvloei van die verskanste items te verreken.

Kommoditeitstermykontrakte

Die Groep tree op in verskeie oor die toonbank (ODT) vooruit koop- en verkoopkontrakte vir die koop en verkoop van kommoditeite. Alhoewel sekere kontrakte deur die fisiese lewering of aflewering in die normale besigheidsaktiwiteite gedek word, word die ODT-kontrakte as 'n finansiële instrument geag. Dit word ingevolge IAS 39 teen billike waarde, waar die Groep 'n lang geskiedenis het van netto afhandeling (óf met die ander party, óf om in ander verrekeningskontrakte in te tree), te boek gestel.

Verrekening

Indien 'n wetlike reg op verrekening vir erkende finansiële bates en laste bestaan en indien beoog word om die betrokke bates en laste gelyktydig of op 'n netto grondslag te vereffen, word die bedrae verreken. Finansiële instrumente waartoe die Groep 'n party is, word in aantekening 20 geopenbaar.

2.12 KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE

Kontant en kontantekwivalente, wat 'n geïntegreerde deel van kontantbestuur uitmaak, sluit kontant op hande, korttermyndeposito's en oortrokke banksaldo's in. Oortrokke banksaldo's en korttermynlenings word as bedryfslaste getoon. Vir die doeleindes van die kontantvloeistaat bestaan kontant en kontantekwivalente uit kontant en kontantekwivalente soos hierbo gedefinieer, na inagneming van oortrokke bankrekeninge.

2.13 BEDRYFSHURE

Hure ten opsigte van eiendom, aanleg en toerusting waar al die wesenlike risiko's en vergoeding verbonde aan eiendomsreg op 'n bate deur die verhuurder behou word, word as bedryfshure geklassifiseer. Betalings gemaak vir bedryfshure, word op 'n reguitlynbasis oor die tydperk van die huurkontrak in wins of verlies erken. Toekomstige eskalاسies ingevolge huurkontrakte word bereken en die gemiddelde huuruitgawe word in gelyke bedrae oor die huurtermyn erken, slegs indien 'n vaste eskalاسiekoers kontraktueel ooreengekom is.

2.14 WAARDEDALING VAN BATES

Waardedaling word vir alle kategorieë bates op verslagdoeningsdatum oorweeg.

Handels- en ander rekening ontvangbaar

Debiteure word teen 'n verwagte realiseerbare waarde getoon; wat die oorspronklike gefaktureerde bedrag is minus enige voorsienings geskep deur middel van waardedalings. 'n Waardedalingsvoorsiening word bereken indien bewyse bestaan dat die Groep nie alle bedrae, soos vasgestel in die oorspronklike terme, van die debiteure kan verhaal nie. Die bedrag van die voorsiening is die verskil tussen die drawaarde en die verhaalbare bedrag, wat die huidige waarde van toekomstige kontantvloeie is (uitgesluit toekomstige kredietverliese nog nie aan blootgestel nie), verdiskonteer teen die oorspronklike effektiewe rentekoers van die finansiële bate soos by die erkenning van die bate bereken. Slegte skulde word afgeskryf in die jaar waarin dit plaasvind of geïdentifiseer word.

Nie-finansiële bates

Op elke verslagdoeningsdatum oorweeg die Groep of daar enige aanduidings van 'n waardedaling van 'n bate bestaan. Indien so 'n aanduiding bestaan, maak die Groep 'n raming van die verhaalbare bedrag van die bate. Die verhaalbare bedrag van 'n bate of die kontant genererende eenheid, waarin dié bate en ander bates gebruik word, is die hoogste van die billike waarde min verkoopskoste of die gebruikswaarde daarvan. Indien die drabedrag van 'n bate die verhaalbare bedrag oorskry, word die waardedaling bepaal en die drabedrag tot die verhaalbare bedrag afgeskryf. Indien die gebruikswaarde bepaal word, word die verwagte toekomstige kontantvloeie verdiskonteer tot 'n huidige waarde deur middel van 'n voorbelaste verdiskonteringskoers wat die huidige markkoers van die tydwaarde van geld en spesifieke risiko's verbonde aan die bate weerspieël. Waardedalingsverliese van voortgesette bedrywe word in wins of verlies erken.

Indien 'n aanduiding bestaan dat voorheen erkende waardedalingsverliese nie meer bestaan nie of dat dit verminder het, word 'n raming van die verhaalbare bedrag van die betrokke bate, uitgesluit klandisiewaarde, weer gemaak en indien nodig word die waardedaling tot die verhaalbare bedrag teruggeskryf. Die terugskrywing mag nie tot gevolg hê dat die drawaarde hoër is as wat dit sou wees as 'n waardedaling nie voorheen ten opsigte van die bate aangebring was nie. Na so 'n terugskrywing word die waardevermindering uitgawe in toekomstige tydperke aangepas om die aangepaste drabedrag van die bate, min die reswaarde daarvan, stelselmatig oor die oorblywende bruikbare leeftyd toe te deel.

Ander rekening ontvangbaar

'n Raming word op elke verslagdoeningsdatum gemaak om te bepaal of objektiewe bewys bestaan dat waardedaling ten opsigte van 'n finansiële bate of groep finansiële bates plaasgevind het. Objektiewe bewys van waardedaling sluit in waarneembare inligting wat in verband met die bate onder die aandag van die Groep kom as gevolg van die volgende potensieële verliesgebeurtenisse:

- Wesenlike finansiële agteruitgang van die uitreiker; of
- Kontraktbreuk, soos wanbetaling en agterstallingheid; of
- Waarskynlikheid dat die lener met insolvensiestappe of ander finansiële reorganisasie sal begin; of
- Verdwyning van 'n aktiewe mark vir daardie finansiële bate weens finansiële onsekerhede; of
- Aanduidings dat 'n meetbare afname in die geraamde toekomstige kontantvloei van die Groep finansiële bates sedert die aanvanklike erkenning van daardie bates plaasgevind het.

Waardedaling word bepaal as die verskil tussen die drabedrag en die verhaalbare bedrag. Die waardedaling word bereken op 'n basis van verdiskontering van toekomstige kontantvloei na 'n huidige waarde teen 'n geweegde gemiddelde koers waarteen 'n finansiële debiteur of groep debiteur gekontrakteer word.

2.15 VOORSIENINGS EN VOORWAARDELIKE AANSPREEKLIKHEDE

Voorsienings en ander aanspreeklikhede

Voorsienings is aanspreeklikhede waarvan die tydsberekening of bedrag onseker is en dus om dié rede van ander krediteure onderskei. Voorsienings word slegs erken as:

- 'n Huidige afgeleide of wetlike verpligting bestaan weens 'n gebeurtenis in die verlede;
- Uitvloei van ekonomiese voordele waarskynlik is om die verpligting na te kom; en
- Betroubare raming van die bedrag gemaak word.

Voorsienings word gemeet deur die beste raming van die uitgawe om die huidige verpligting na te kom op die verslagdoeningsdatum. Voorsienings word in aantekening 15 geopenbaar.

Aanspreeklikhede is huidige verpligtinge voortspruitend uit vorige gebeurtenisse wat, indien nagekom, na verwagting tot gevolg sal hê dat ekonomiese voordele uit die onderneming sal vloei en word onmiddellik verantwoord ná die gebeurtenis wat die verpligting laat ontstaan het. Aanspreeklikhede vorm deel van krediteure in die staat van finansiële posisie.

Voorwaardelike aanspreeklikhede

Voorwaardelike aanspreeklikhede is moontlike verpligtinge voortspruitend uit vorige gebeure waarvan die bestaan slegs bevestig sal word wanneer een of meer onseker toekomstige gebeurtenisse wat buite die beheer van die onderneming is, plaasvind of nie plaasvind nie.

Voorwaardelike aanspreeklikhede kan ook ontstaan uit 'n huidige verpligting voortspruitend uit vorige gebeure maar word nie erken nie omdat:

- Dit onwaarskynlik is dat 'n uitvloei van ekonomiese middele sal plaasvind; en/of
- Die bedrag nie betroubaar gemeet of geraam kan word nie.

Voorwaardelike aanspreeklikhede word nie erken nie maar bloot by wyse van 'n aantekening in die finansiële state geopenbaar. (Sien aantekening 17.)

2.16 NIE-BEDRYFSBATES GEHOU VIR VERKOOP EN BEËINDIGDE BEDRYWE

'n Beëindigde bedryf is 'n gedeelte van 'n entiteit wat óf vervreem óf geklassifiseer as gehou-vir-verkoop is en:

- Verteenwoordig 'n afsonderlike belangrike sakesegment of geografiese gebied van bedrywighede;
- Is deel van 'n enkele gekoördineerde plan om 'n afsonderlike belangrike sakesegment of geografiese gebied van bedrywighede te vervreem; of
- Is 'n filiaal wat met die uitsluitlike doel om dit te verkoop, verkry is.

'n Item word geklassifiseer as gehou-vir-verkoop as die drabedrag daarvan hoofsaaklik deur 'n verkoopstransaksie in plaas van voortgesette gebruik verhaal sal word. By beëindiging word die nabelaste wins of verlies in die staat van omvattende inkomste getoon.

2.17 SEGMENTVERSLAGDOENING

Die Groep se primêre formaat vir segmentverslagdoening is die volgende besigheidsegmente: Beleggingsaktiwiteite, Finansiële dienste, Insetverskaffing, Marktoegang en Korporatiewe items.

- Intersegmentele oordragte: segmentinkomste, segmentuitgawes en segmentresultate sluit oordragte tussen besigheidsegmente in. Hierdie oordragte geskied op 'n armlengtebasis maar word by konsolidasie geëlimineer.
- Segmentinkomste en -uitgawes: Inkomste en uitgawes wat direk met segmente verband hou, word spesifiek aan daardie segmente geallokeer.
- Segmentbates: sluit alle bedryfsbates wat deur 'n segment gebruik word in, met inbegrip van hoofsaaklik kontant, bedrae ontvangbaar, voorraad en eiendom, aanleg en toerusting, netto van voorsienings.
- Segmentlaste sluit alle bedryfsverpligtinge in en bestaan hoofsaaklik uit bedrae betaalbaar.

2.18 LEENKOSTE

Leenkoste toegeskryf aan verkryging, konstruksie of produksie van 'n bate wat gewoonlik 'n substansiële tyd vat om gereed te maak vir sy beoogde gebruik of verkope, word gekapitaliseer as deel van die koste van die verwante bates. Alle ander leenkoste word as uitgawes erken in die tydperk wat hulle aangegaan word. Leenkoste bestaan uit rente en ander uitgawes wat 'n entiteit aangaan in verband met die leen van fondse.

2.19 RENTEDRAENDE LENINGS EN SKULD

Alle lenings en skuld word aanvanklik erken teen die billike waarde van die bedrag ontvang ingesluit direk toeskryfbare transaksiekoste. Na aanvanklike erkenning word rentedraende lenings en skuld gevolglik getoon teen geamortiseerde koste deur die effektiewe rentemethode te gebruik. Winste en verliese word in wins of verlies erken wanneer die laste ontken word, asook deur die amortisasieproses.

3. WESENLIKE REKENINGKUNDIGE OORDEEL EN RAMINGS

Tydens die voorbereiding van die Groep gekonsolideerde finansiële state word daar vereis dat bestuur oordeel gebruik ten opsigte van ramings en aannames wat die bedrae van inkomste, uitgawes, bates en laste, asook die openbaarmaking van voorwaardelike aanspreeklikhede op die verslagdoeningsdatum kan beïnvloed. Onsekerhede rakende die oordeel en ramings kan wesentliche veranderinge in die finansiële state in toekomstige tydperke tot gevolg hê.

3.1 OORDEEL EN RAMINGS

Die kern aannames en onsekerhede rakende die ramings van die Groep en finansiële state wat wesentliche aanpassings op die geopenbaarde bedrae van inkomste, uitgawe, bates en laste, voorwaardelike aanspreeklikhede, in toekomstige verslagdoeningstydperke kan veroorsaak, word verder bespreek.

3.2 AANDEELGEBASEERDE BETALINGS

Die Groep bereken die koste van kontantvereffende aandeelgebaseerde transaksies vir sekere werknemers deur verwysing na billike waarde op die toekenningsdatum deur gebruik te maak van 'n ekonomiese vooruitskattingsmodel. Hierop word die terme en voorwaardes wat tydens toekenning van toepassing was ook in berekening gebring. Die billike waarde word erken as 'n uitgawe oor die tydperk totdat dit vestig met die erkenning van 'n ooreenstemmende verpligting. Die verpligting word gemeet op elke verslagdoeningsdatum tot vereffendingsdatum, met veranderinge erken in wins of verlies.

3.3 VOORSIENING VIR NA-AFTREDE MEDIESE VERPLIGTINGE

Die koste van na-aftrede mediese verpligtinge word bepaal deur gebruik te maak van aktuariële waardasies. Aannames rakende die diskontokoerse, sterftevoordeelkoerse en toekomstige stygings is ingesluit in die aktuariële waardasie. Alle aannames word hersien met elke verslagdoeningsdatum. Met die bepaling van toekomstige diskontokoerse neem bestuur die rentekoerse van staatseffekte op daardie stadium in ag. Sterftevoordealkoerse is gebaseer op die beskikbare publieke sterftevoordealabelle. Toekomstige stygings is gebaseer op die verwagte toekomstige stygings in toelae toegeken.

3.4 BILLIKE WAARDE VAN FINANSIËLE INSTRUMENTE

Waar die billike waarde van finansiële bates en laste erken word in die staat van finansiële posisie en daar nie 'n aktiewe mark bestaan vir die waarde daarvan nie, is toepaslike waardasietegnieke gebruik asook verdiskonteerde kontantvloeiemodelle. Die insette in daardie modelle word geneem uit waarneembare markte indien beskikbaar, indien dit nie beskikbaar was nie, is oordeel gebruik in die vasstelling van waardes. Die ramings en aannames neem insette rakende likiditeits-, krediet- en ander risiko's in ag. Veranderinge in aannames insake die faktore kan die billike waarde van die finansiële instrumente beïnvloed.

3.5 VOORSIENING VIR SLEGTE SKULDE

'n Besluitnemingsraamwerk is geïmplementeer. Debiteure word getoon teen 'n verwagte realiseerbare waarde wat die oorspronklike gefaktureerde bedrag is, minus enige voorsienings gemaak as gevolg van waardedalings. 'n Waardedalingsvoorsiening sal bereken word waar daar voldoende bewys is dat die Groep nie uitstaande bedrae vanaf die debiteure kan verhaal nie, soos uiteengesit in die oorspronklike kredietterme. Die bedrag van die voorsiening is die verskil tussen die drabedrag en die verhaalbare bedrag, wat die huidige waarde is van toekomstige kontantinvloei (uitgesluit toekomstige kredietverliese nog nie aan blootgestel nie), verdiskonteer teen die finansiële bates se oorspronklike effektiewe rentekoers, soos bereken met die oorspronklike erkenning van die bate. Slegte skuld word afgeskryf in die jaar wat dit ontstaan of geïdentifiseer word.

3.6 VOORSIENING VIR STADIGBEWEGENDE VOORRAAD

Voorraad word waardeur teen die laagste van kosprys of netto realiseerbare waarde. Voorsienings word gemaak teen handelsvoorraad volgens die ouderdom en netto realiseerbaarheid van voorraad.

3.7 INKOMSTEBELASTING EN UITGESTELDE BELASTINGVOORSIENINGS

Uitgestelde belastingbates word erken vir alle ongebruikte belastingverliese tot die mate wat die waarskynlikheid bestaan dat belasbare winste beskikbaar sal wees waarteen verreken kan word.

3.8 VOORSIENING VIR NIE-NAKOMING VAN VOORSEISOEN GRAANKONTRAKTE

Berekenings met die volgende vernaamste aannames:

- Wanbetalingskoers ten opsigte van huidige lewerings geëkstrapoleer tot die totale blootstelling.
- 'n Vaste verhalingskoers ten opsigte van wanbetalings.
- Kompenserende finansiële instrumente

3.9 WAARDEDALING VIR NIE-FINANSIËLE BATES

'n Waardedaling ontstaan wanneer die drabedrag van 'n bate of kontantgenererende eenheid die verhaalbare bedrag oorskry, wat die hoogste is van die billike waarde minus verkoopskoste en sy gebruikswaarde. Die billike waarde minus verkoopskosteberekening word gebaseer op beskikbare data van bindende verkoopskontrakte in 'n armlengtetransaksie van soortgelyke bates of waarneembare markpryse, minus inkrementele koste vir die verkoop van die bates. Die gebruikswaardeberekening is gebaseer op 'n verdiskonteerde kontantvloeiemodel. Die kontantvloeibedrae word verkry vanaf die begroting vir die volgende vyf jaar en sluit nie herstruktureringsbedrywighede in waartoe die Groep homself nog nie verbind het nie of beduidende toekomstige beleggings wat die bates se prestasie sal verbeter van die kontantgenererende eenheid wat ondersoek word. Die verhaalbare bedrag is baie sensitief ten opsigte van die verdiskonteringskoers gebruik vir die verdiskonteerde kontantvloeiemodel asook die verwagte toekomstige kontantinvloei en die groeikoers gebruik vir ekstrapolêre doeleindes.

SENWESBEL BEPERK

Reg nr: 1996/017629/06

POSADRES

Posbus 31
KLERKSDORP
2571

GEREGISTREERDE KANTOOR

Charel de Klerkstraat 1
KLERKSDORP
2571
Telefoon: (018) 464-7800
Faks: (018) 464-2228

OUDITEUR

Ernst & Young Ingelyf
Posbus 2322
JOHANNESBURG
2000

AANDELEVERHANDELINGSKAMER

Aandag: Die Maatskappysekretaris
Senwesbel Beperk
Posbus 31
KLERKSDORP
2570
Telefoon: (018) 464-7105

OORDRAGSEKRETARIS

Aandag: Die Maatskappysekretaris
Senwesbel Beperk
Posbus 31
KLERKSDORP
2570
Telefoon: (018) 464-7121

FINANSIERINGSVENNOOT

Absa Bank Beperk

